PROJEKT

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BUCZKOWICE

z dnia 27 maja 2026 r.

w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Buczkowice na lata 2026-2031

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U z 2025 r. poz. 1214 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Buczkowice na lata 2026-2031 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Buczkowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Mieczysław Moczek

Załącznik do uchwały nr .....
Rady Gminy Buczkowice
z dnia 27 maja 2026 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BUCZKOWICE

NA LATA 2026-2031

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII 6
1. PODSTAWY PRAWNE 6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE 7
3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII 13
II. ANALIZA I DIAGNOZA 16
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY 16
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ 17
2. DEMOGRAFIA 18
3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA 19
4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT 20
5. GOSPODARKA 21
6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE 22
7. EDUKACJA I KULTURA 23
8. OCHRONA ZDROWIA 27
9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA 28
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE 30
11. POMOC SPOŁECZNA 31
12. SEKTOR POZARZĄDOWY 39
13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO 40
14. BEZROBOCIE 43
15. BEZDOMNOŚĆ 45
16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE 46
17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI 51
18. SYTUACJA DZIECKA 56
19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH 61
20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH 63
21. ANALIZA SWOT 65
III. PROGRAMOWANIE 79
1. MISJA 79
2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ 80
3. MIERNIKI REALIZACJI CELÓW, PROGNOZA ZMIAN 92
4. RAMY FINANSOWE 95
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI, EWALUACJA 97
6. PROGRAMY I PROJEKTY 98
UWAGI KOŃCOWE 100
WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Buczkowice został przygotowany na lata 2026 - 2031. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą,** która zawiera informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii oraz ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **analityczno-diagnostyczną,** która zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, i **programową,** która zawiera założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń oraz określony został czas realizacji wyznaczonych działań. Ponadto przedstawione zostały wskaźniki monitoringowe, ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu i prowadzenia monitoringu jego realizacji.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, przeprowadzona na potrzeby opracowania dokumentu strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także na analizie ankiet skierowanych do mieszkańców (liderzy lokalni, losowo wybrani mieszkańcy) i przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych.

W ramach diagnozy analizie poddano takie obszary, jak: demografia; infrastruktura techniczna; komunikacja i transport; gospodarka; zasoby i warunki mieszkaniowe; edukacja i kultura; ochrona zdrowia; sport, rekreacja i turystyka; bezpieczeństwo publiczne; pomoc społeczna; sektor pozarządowy; bezrobocie; bezdomność; problemy uzależnień i przemocy w rodzinie; sytuacja dziecka; sytuacja osób starszych i niepełnosprawnych oraz równość płci.

Przeprowadzone badania ankietowe dotyczyły sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli losowo wybrani mieszkańcy gminy. W sumie do analizy przedłożono 72 anonimowo wypełnione arkusze. Wśród ankietowanych było 72% kobiet i 28% mężczyzn. Dominującą grupę respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (46%), a następnie grupy osób w wieku 46-55 lat (25%), 56-65 lat (14%), 26-35 (11%) Znacznie mniejszy odsetek spośród badanych stanowiły osoby w wieku 20-25 (4% ankietowanych). W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 20 lat. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 61% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego. Kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (33%), mniej licznie reprezentowani byli ankietowani posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe (6%).

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 78% wszystkich respondentów ankiety mieszka na terenie gminy Buczkowice od urodzenia, 17% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 6 do 20 lat, 4% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 21 do 29 lat a 1% od 30 do 45 lat. Można zatem domniemywać, iż mają oni ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotykają jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

<table>
<tr><th>LICZBA ANKIETOWANYCH</th><th>PŁEĆ</th><th>GRUPA WIEKOWA</th><th>CZAS ZAMIESZKIWANIA W GMINIE</th><th>WYKSZTAŁCENIE</th></tr>
<tr><td rowspan="6">72</td><td rowspan="3">kobiety (72%)</td><td>20-25 lat (4%)</td><td rowspan="2">od urodzenia (78%)</td><td rowspan="2">wyższe (61%)</td></tr>
<tr><td>26-35 lat (11%)</td></tr>
<tr><td>36-45 lat (46%)</td><td>od 6 do 20 lat (17%)</td><td>średnie (33%)</td></tr>
<tr><td rowspan="3">mężczyźni (28%)</td><td>46-55 lat (25%)</td><td>Od 21 do 29 lat (4%)</td><td rowspan="3">zasadnicze zawodowe (6%)</td></tr>
<tr><td>56-65 lat (14%)</td><td rowspan="2">od 30 do 45 lat (1%)</td></tr>
<tr><td>pow. 65 lat (0%)</td></tr>
</table>

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 72 arkusze wypełnionych anonimowo ankiet.

Wśród respondentów było 72% kobiet i 28% mężczyzn. Najliczniej reprezentowana była grupa osób w wieku 36-55 lat (46%). Kolejne liczne grupy stanowiły osoby w wieku 46-55 lat (25%) oraz grupy osób w wieku 56-65 lat (14%), 26-35 lat (11%), 20-25 lat (4%). Osoby w wieku powyżej 65 lat nie były w tym badaniu reprezentowane. Jeśli chodzi o wskaźnik czasu zamieszkiwania, najliczniej reprezentowane były osoby mieszkające w gminie od urodzenia (75%). Kolejne grupy stanowiły osoby zamieszkujące w gminie od 6 do 20 lat (17%) oraz od 21 do 45 lat (5%). Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem wyższym (61%). Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (33%) i zasadniczym zawodowym (6%). Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

<table>
<tr><th>LICZBA ANKIETOWANYCH</th><th>PŁEĆ</th><th>GRUPA WIEKOWA</th><th>CZAS ZAMIESZKIWANIA W GMINIE</th><th>WYKSZTAŁCENIE</th></tr>
<tr><td rowspan="7">72</td><td rowspan="3">kobiety (72%)</td><td>20-25 lat (4%)</td><td rowspan="2">od urodzenia (78%)</td><td rowspan="2">wyższe (61%)</td></tr>
<tr><td>26-35 lat (11%)</td></tr>
<tr><td>36-45 lat (46%)</td><td>od 6 do 20 lat (17%)</td><td>średnie (33%)</td></tr>
<tr><td rowspan="4">mężczyźni (28%)</td><td>46-55 lat (25%)</td><td>Od 21 do 29 lat (4%)</td><td rowspan="3">zasadnicze zawodowe (6%)</td></tr>
<tr><td>56-65 lat (14%)</td><td rowspan="2">od 30 do 45 lat (1%)</td></tr>
<tr><td>pow. 65 lat (0%)</td></tr>
</table>

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 4 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy Buczkowice.

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 17 ust. 1 pkt **1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 tj.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka".

Różnorodność problemów społecznych powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych mających istotny wpływ na konstrukcję niniejszego dokumentu i realizację zadań społecznych, w tym:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2025 r. poz. 1153)
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. (tekst jednolity Dz. U. z 2025r. poz. 49 ze zm.)
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (tekst jednolity Dz.U. z 2023r. poz. 2151 ze zm.)
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005r. (tekst jednolity Dz. U. z 2025r. poz. 1673 ze zm.)
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (tekst jednolity Dz. U. z 2023r. poz. 1939 ze zm.)
- ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004r. (tekst jednolity Dz. U. z 2025r. poz. 1461 ze zm.)
- ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003r. (tekst jednolity Dz. U. z 2025r. poz. 1208 ze zm.)
- ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 7 września 2007r. (tekst jednolity Dz. U. z 2026r. poz. 79 ze zm.)
- ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem" z dnia 4 listopada 2016r. (tekst jednolity Dz.U. z 2024r. poz. 1829)
- ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998r. (tekst jednolity Dz. U. z 2026r. poz. 199 ze zm.)

- ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994r. (tekst jednolity Dz. U. z 2025r. poz. 917)
- ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2025r. poz. 1718 ze zm.)
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 (tekst jednolity Dz. U. z 2025r. poz. 214 ze zm.)
- uchwała nr 149 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Programu Posiłek w szkole i w domu" na lata 2025-2028 z dnia 23 sierpnia 2023 r. (M.P. z 2023r. poz.881 ze zm.)
- ustawa o Karcie Dużej Rodziny z dnia 5 grudnia 2014r. (tekst jednolity Dz. U. z 2025r. poz. 1512)
- ustawa o dodatkach mieszkaniowych z dnia 11 czerwca 2001r. (tekst jednolity Dz. U. z 2023r. poz. 1335)
- ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa z dnia 12 marca 2022 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2025 roku poz. 337 ze zm.)

Podczas realizacji strategii zajdzie także potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Buczkowice jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju

Agenda została przyjęta przez 193 państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku we wrześniu 2015 r. Dokument wskazuje 17 celów oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny

i środowiskowy. Jest to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Strategia "Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności" stanowi kompleksowy projekt cywilizacyjny, zorientowany na przyszłe wyzwania Polski do roku 2030. Poprzez wprowadzenie innowacji gospodarczych, zrównoważonego rozwoju regionalnego oraz skutecznego państwa, dokument kreuje wizję Polski konkurencyjnej, sprawnej i solidarnej społecznie. Jego nadrzędnym celem jest zapewnienie wysokiej jakości życia obywateli przy wykorzystaniu nowych potencjałów rozwojowych. Dokument określający główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Strategia powstawała w latach 2011-2012. Uwzględnia uwarunkowania wynikające ze zdarzeń i zmian w otoczeniu społecznym, politycznym i gospodarczym Polski w tym okresie. Opiera się również na diagnozie sytuacji wewnętrznej, przedstawionej w raporcie Polska 2030. Głównym celem określonym w dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Z diagnozy przedstawionej w 2009 r. wynika, że rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie.

Do każdego z obszarów przedstawiono również kierunki interwencji, czyli działań d o podjęcia w perspektywie do 2030 r. służących osiągnięciu celu głównego Strategii.

I. Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki (modernizacja):

1.1 Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna

1.2 Polska Cyfrowa

1.3 Kapitał ludzki

1.4 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

II. Równoważenie potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzja):

2.1 Rozwój regionalny

2.2 Transport

III. Efektywność i sprawność państwa (efektywność)

3.1 Kapitał społeczny

3.2 Sprawne państwo

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030"

Cel strategiczny: województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego 2020-2030

Cele strategiczne:

- Aktywna polityka prorodzinna. Wspieranie właściwego funkcjonowaniu rodziny, zapewniającej prawidłowy rozwój i opiekę wszystkim jej członkom, zwłaszcza osobom zależnym.
- Rozwój warunków sprzyjających aktywnemu i pełnemu uczestnictwu osób starszych w życiu społecznym. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.
- Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych oraz instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
- Wzmocnienie instytucji, organizacji i innych podmiotów realizujących zadania na rzecz włączenia społecznego mieszkańców regiony oraz skuteczność działań w tym obszarze. Organizowanie społeczności lokalnej.
- Wzmocnienie roli ekonomii społecznej i solidarnej w integracji społeczno-zawodowej oraz w dostarczeniu usług społecznych.
- Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy domowej.

Krajowy Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu Aktualizacja 2021-2027 polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Priorytety:

- Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży.
- Przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu mieszkańców.
- Usługi społeczne dla osób niepełnosprawnych, osób starczych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

Cel: Wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Cel:

- wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce.
- Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.
- Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.
- Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.
- Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyznawania demograficzne.

Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030

Cel: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce, w szczególności:

- w zakresie zwiększenia skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Strategia na Rzecz Osób Niepełnosprawnościami 2021 - 2030

Cel: włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, w szczególności w zakresie priorytetów:

- dostępność,
- edukacja,
- praca,
- warunki życia i ochrona socjalna oraz
- budowanie świadomości.

Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)

Cel: Przygotowanie systemu realizacji usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w szczególności z uwagi na starszy wiek, niepełnosprawność, problemy z zakresu zdrowia psychicznego, bezdomność, w taki sposób, aby mogły bezpiecznie i niezależnie funkcjonować w swoim miejscu zamieszkania tak długo, jak tego chcą, a dzieciom i młodzieży pozbawionej opieki rodzicielskiej zapewnienie opieki w warunkach rodzinnych lub zbliżonych do rodzinnych.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bielskiego na lata 2016-2025 (obowiązująca na dzień sporządzania niniejszej strategii)

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bielskim jest dokumentem uwzględniającym wiele obszarów polityki społecznej w zakresach, w jakich dotyczą profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych. Przeprowadzona diagnoza i analiza sytuacji społecznej w powiecie dała podstawy do konstrukcji celu głównego (misji) – „poprawa warunków i jakości życia mieszkańców powiatu bielskiego” oraz niżej przedstawionych celów strategicznych:

Cel strategiczny 1. Tworzenie warunków do właściwego funkcjonowania rodziny, zapewniającego prawidłową opiekę i rozwój wszystkim jej członkom.
Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością poprzez rozwijanie ich aktywności społecznej i zawodowej oraz zapobieganie ich wykluczeniu społecznemu.
Cel strategiczny 3. Wzmacnianie uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym.
Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie ubóstwu oraz wzrost spójności społecznej.
Cel strategiczny 5. Wspieranie aktywizacji zawodowej.
Cel strategiczny 6. Poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców.

Strategia Rozwoju Gminy Buczkowice na lata 2015-2030

Strategia Rozwoju Gminy Buczkowice jest dokumentem kierunkowym, nakreślającym nadrzędne cele długoterminowe, priorytety rozwoju oraz kierunki

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

działań władz gminy. Na potrzeby dokumentu dokonano analizy sytuacji społeczno-ekonomicznej i gospodarczej, podsumowano wyniki badania ankietowego, którego adresatami byli mieszkańcy gminy, przeprowadzono analizę SWOT. W ramach strategii zdefiniowano misję gminy: „Kreowanie zrównoważonego i spójnego rozwoju gminy atrakcyjnej turystycznie, ekonomicznie i inwestycyjnie dzięki racjonalnemu i efektywnemu wykorzystaniu potencjału endogenicznego" oraz jej wizję: Gmina Buczkowice w roku 2030: „Inteligentna gmina – znaczące, nowoczesne i przyjazne dla środowiska miejsce zamieszkania, pracy, wypoczynku na dziś i na przyszłość". W oparciu o kierunek wyznaczony przez te elementy sformułowano niżej przedstawione cele strategiczne i operacyjne:

- **Cel I: Rozwój przedsiębiorczości i turystyki.**
- Cel operacyjny I.1: Poprawa infrastruktury drogowej i połączeń komunikacyjnych gminy.
- Cel operacyjny I.2: Podniesienie atrakcyjności oferty turystycznej gminy.
- Cel operacyjny I.3: Rozwój przedsiębiorczości.
- **Cel II: Poprawa jakości środowiska naturalnego.**
- Cel operacyjny II.1: Poprawa stanu czystości powietrza.
- Cel operacyjny II.2: Poprawa stanu czystości wód.
- Cel operacyjny II.3: Poprawa stanu czystości gleby.
- Cel operacyjny II.4: Ochrona lasów.
- Cel operacyjny II.5: Ochrona przed hałasem.
- **Cel III: Doskonalenie infrastruktury technicznej.**
- Cel operacyjny III.1: Rozbudowa infrastruktury technicznej.
- Cel operacyjny III.2: Rozbudowa infrastruktury technicznej ochrony środowiska.
- **Cel IV: Rozwój potencjału ludzkiego.**
- Cel operacyjny IV.1: Rozwój oświaty.
- Cel operacyjny IV.2: Rozwój kultury.
- Cel operacyjny IV.3: Rozwój edukacji.
- Cel operacyjny IV.4: Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców gminy.

3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia poprzedniej strategii

Ocena realizacji poprzednio obowiązującej strategii stanowi kluczowy punkt odniesienia dla formułowania założeń polityki społecznej gminy na kolejne lata. Analiza obejmuje identyfikację trudności napotkanych podczas wdrażania, osiągnięć zrealizowanych w ramach przyjętych działań oraz przedsięwzięć, których nie udało się zrealizować. Wskazuje również kierunki działań wymagających kontynuacji lub podjęcia w nowym okresie programowania.

Trudności napotkane podczas wdrażania strategii

W trakcie realizacji strategii zidentyfikowano następujące bariery:

- Brak infrastruktury lokalowej uniemożliwiającej utworzenie domu wsparcia dziennego dla seniorów.
- Wydłużony czas realizacji wyroków sądowych dotyczących zobowiązania do leczenia odwykowego.
- Brak grupy docelowej niezbędnej do opracowania Gminnego Programu Wychodzenia z Bezdomności.

Osiągnięcia w realizacji działań strategicznych

W ramach wdrażania strategii osiągnięto szereg rezultatów o istotnym znaczeniu społecznym:

- Poprawa sytuacji materialnej mieszkańców, wynikająca m.in. ze wzrostu zatrudnienia i rozwoju lokalnych przedsiębiorstw.
- Utrzymanie niskiej stopy bezrobocia poprzez zakładanie działalności gospodarczej przez mieszkańców oraz rozwój dużych zakładów pracy.
- Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną, obejmująca wsparcie psychologiczne dzieci, zajęcia socjoterapeutyczne.
- Udzielanie specjalistycznego wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą.
- Uruchomienie usług asystenta rodziny i asystenta osoby niepełnosprawnej dzięki projektom współfinansowanym z Funduszy Europejskich.
- Zwiększenie liczby opiekunek osób starszych poprzez rozwój usług opiekuńczych finansowanych z Funduszy Europejskich.

Przedsięwzięcia niezrealizowane

Pomimo podjętych działań nie udało się wdrożyć następujących elementów strategii:

- Utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych, chorych i samotnych - z uwagi na brak odpowiedniej infrastruktury.
- Opracowanie Gminnego Programu Wychodzenia z Bezdomności - z powodu braku grupy docelowej.

Przedsięwzięcia wymagające kontynuacji lub podjęcia w nowym okresie programowania

W oparciu o dotychczasowe doświadczenia wskazuje się na konieczność:

- Tworzenie preferencyjnych warunków dla przedsiębiorców w celu rozwoju indywidualnych działalności gospodarczych oraz lokalnych zakładów pracy zatrudniających pracowników.
- Kontynuacji wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą.
- Utrzymania usług asystenta rodziny i asystenta osoby niepełnosprawnej.
- Kontynuacji rozwoju usług opiekuńczych dla seniorów, w tym utrzymania zatrudnienia opiekunek.

Kluczowe programy i projekty zrealizowane w ramach strategii

- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - obejmujący specjalistyczne wsparcie dla osób doświadczających przemocy oraz działania wobec osób stosujących przemoc.
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii – ukierunkowany na profilaktykę, diagnozę i wsparcie osób uzależnionych i współuzależnionych.
- Gminny Program Współpracy z Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego - wspierający rozwój lokalnych organizacji i społeczności.
- Projekt „Rozwój Usług Społecznych w Gminie Buczkowice” - obejmujący szeroki zakres działań psychologicznych, socjoterapeutycznych, edukacyjnych i opiekuńczych, w tym rozwój usług asystenckich i wsparcia dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami.

Ogólna ocena realizacji strategii

Zespół dokonujący oceny, posługując się pięciostopniową skalą, w której:

1 - przygotowanie do wdrożenia, 2 - rozpoczęcie wdrażania, 3 - częściowe wdrożenie, 4 - zaawansowane wdrożenie, 5 - pełne i skuteczne wdrożenie,

ocenił realizację strategii na poziomie 4, co oznacza zaawansowany stopień wdrożenia.

Uzasadnienie oceny obejmuje:

- zrealizowanie większości założeń strategii,
- znaczący rozwój lokalnego rynku pracy,
- poprawę sytuacji materialnej mieszkańców,
- pełne wdrożenie działań na rzecz rodzin, w tym wsparcia psychologicznego i rozwoju kompetencji społecznych,
- skuteczne wdrożenie usług asystenckich i opiekuńczych,
- efektywną realizację działań na rzecz rodzin dotkniętych przemocą,
- brak możliwości utworzenia ośrodka wsparcia dziennego z powodu ograniczeń infrastrukturalnych.

II. ANALIZA I DIAGNOZA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Buczkowice to gmina wiejska położona w południowej części województwa śląskiego, w powiecie bielskim, na zachodnim pograniczu Beskidu Śląskiego oraz wschodnim Kotliny Żywieckiej. Od północy gmina Buczkowice graniczy z gminą Wilkowice (powiat bielski), od zachodu z miastem Szczyrk (powiat bielski), od południa z gminą Lipowa (powiat żywiecki), a od wschodu z gminą Łodygowice (powiat żywiecki).

Zajmuje obszar 19,46 km², co stanowi 4,24% powierzchni powiatu i jest jedną z dziesięciu powiatowych jednostek terytorialnych. Graniczy z gminami: Szczyrk, Wilkowice, Łodygowice i Lipowa. Gminę Buczkowice, tworzą cztery sołectwa: Buczkowice, Rybarzowice, Godziszka i Kalna.

Najliczniej zamieszkiwanym sołectwem są Buczkowice (4 263 osoby), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Kalna (982 osoby).

Grafika: Obszar gminy Buczkowice

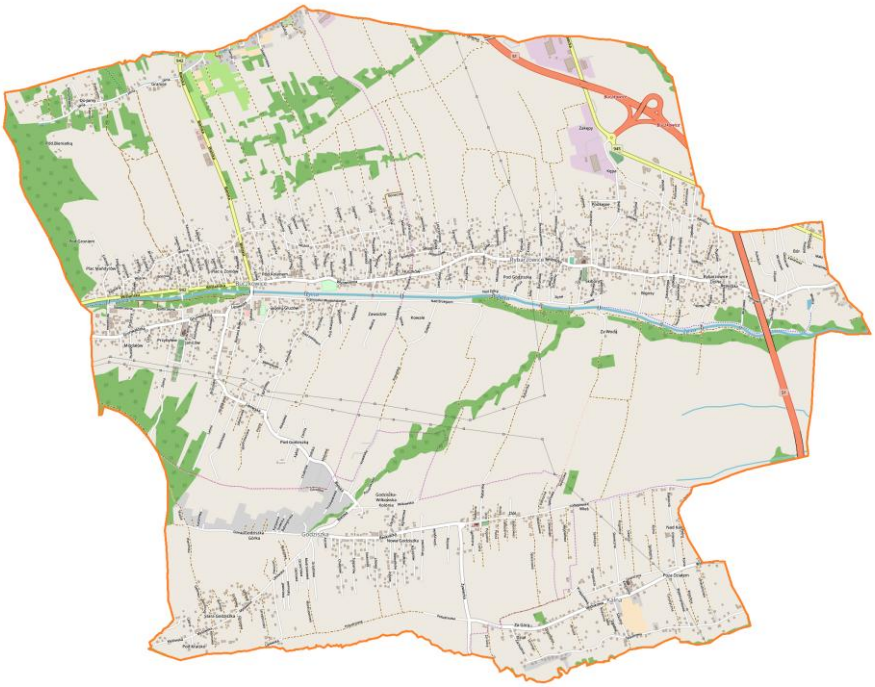

Źródło: Buczkowice_(gmina_)_location_map.png (2205×1778)

Gmina Buczkowice położona jest u podnóża Beskidu Śląskiego, w dolinie rzeki Żylicy, lewobrzeżnego dopływu Soły. Jej teren znajduje się w północno-zachodniej części mezoregionu Kotliny Żywieckiej należącego do makroregionu Beskidu Żywieckiego.

Na obszarze gminy działają 33 organizacje pozarządowe, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu, integracją środowisk lokalnych. Wiejska gmina Buczkowice, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję gminy, bierze udział w pracach i działaniach związków ponadgminnych, m.in. uczestniczy w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania „Ziemia Bielska" oraz współpracuje ze Stowarzyszeniem „Aglomeracja Beskidzka".

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Buczkowice pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Na wstępie przedstawicieli środowiska lokalnego poproszono o wskazanie największych atutów gminy. Wypełniający ankietę najczęściej wymieniali atrakcyjne położenie geograficzne (bliskość dużych miast i ważnych szlaków komunikacyjnych) oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe (gmina górska, rzeka Żylica, bliskość Jeziora Żywieckiego). Duże znaczenie badani przywiązywali także do potencjału turystycznego regionu oraz dobrze rozwiniętej sieci ścieżek rowerowych i pieszych. Wśród atutów wymieniono też infrastrukturę komunalną.

Mieszkańcy gminy wskazują przede wszystkim na potrzebę nowoczesnych inwestycji, projektów rozwojowych dla gminy. Zwracają uwagę na problemy infrastrukturalne, takie jak brak żłobka, domu dziennej opieki, stref aktywności dla młodzieży, czy niewłaściwe i mało przyjazne mieszkańcom funkcjonowanie ośrodka zdrowia. Istotnym ograniczeniem jest również zła jakość powietrza zimą, wynikająca m.in. z wciąż zdarzających się niestety przypadków ogrzewania budynków kotłami niespełniającymi obowiązujących norm ekologicznych oraz brak procedur umożliwiających zagospodarowanie lub rozbiórkę pustostanów. Wskazują też na potrzebę większej świadomości społecznej w zakresie gospodarki i środowiska, aby

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

gmina mogła rozwijać się w sposób nowoczesny i zrównoważony. Ankietowani uznali niedostateczną świadomość ekologiczną mieszkańców (smog, dzikie wysypiska śmieci, zanieczyszczenie środowiska), a także niską aktywność społeczną i słabe zaangażowanie mieszkańców w lokalne inicjatywy.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Mieszkańcy najczęściej wskazywali na potrzebę rozwoju infrastruktury społecznej, zwłaszcza żłobka, domu pomocy społecznej oraz dziennej opieki dla seniorów. Silnie akcentowano także inwestycje w sport i rekreację, takie jak skatepark, ścianka wspinaczkowa, trasa rolkowa czy rozbudowa istniejących obiektów sportowych. Ważnym obszarem okazała się infrastruktura rowerowa, w tym połączenia z sąsiednimi gminami oraz lepsze zagospodarowanie ścieżek przy drodze ekspresowej i w kierunku jeziora Żywieckiego. Zgłaszano również potrzeby techniczne, takie jak doprowadzenie do pełnego objęcia gminy systemem kanalizacji sanitarnej, wymiana kotłów, zwiększenie liczby miejsc parkingowych oraz poprawa bezpieczeństwa poprzez działające kamery. W odpowiedziach pojawił się też wątek budowania świadomości i zaangażowania mieszkańców, co wskazuje na oczekiwanie nie tylko inwestycji materialnych, ale także działań integracyjnych i edukacyjnych.

2. DEMOGRAFIA

Na koniec 2024 r. gmina liczyła 10 822 osoby, w tym 5 569 kobiet, które stanowiły 51,5% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła 558 osób na km^2. Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2022-2024 ogólna liczba mieszkańców gminy wahała się, najniższy poziom osiągając w 2024 r. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w analizowanym okresie spadek liczebności miał miejsce w obrębie osób w wieku przedprodukcyjnym, przy jednoczesnym wzroście populacji najstarszych mieszkańców, niewielkim wahaniom ulegała liczba osób w wieku produkcyjnym.

W latach 2022-2024 liczba zgonów była wyższa niż liczba urodzeń, przyrost naturalny wyrażony był więc liczbą ujemną.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2023-2024

zakres danych	2023	2024
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	2181	2143
liczba osób w wieku produkcyjnym	6413	6386
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	2257	2295
ogółem	**10 851**	**10 824**

Dane Urzędu Gminy Buczkowice.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba urodzeń żywych	92	65	67
liczba zgonów	124	124	100
przyrost naturalny	**-32**	**-59**	**-33**

Dane Urzędu Gminy Buczkowice.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba zameldowanych osób spoza gminy	101	129	129
w tym z zagranicy	0	0	0
liczba osób wymeldowanych poza gminę	87	94	98
w tym za granicę	0	0	0
saldo migracji ogółem	**14**	**35**	**31**

Dane Urzędu Gminy Buczkowice.

Zauważane zmiany demograficzne, jak niekorzystne zjawiska wahającej się populacji osób w wieku przedprodukcyjnym oraz malejącej liczby osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, aby wypracować rozwiązania sprzyjające rozwojowi społecznemu i gospodarczemu gminy.

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom infrastruktury w gminie Buczkowice jest zróżnicowany. Bardzo dobrze rozwinięta jest sieć kanalizacyjna, z której korzysta 95% mieszkańców. Dalszego rozwoju i nakładów inwestycyjnych wymaga sieć gazowa, do której dostęp posiada 66% osób, oraz najsłabiej rozwinięta sieć wodociągowa, która zaopatruje w wodę 42% mieszkańców. Na obszarze gminy nie funkcjonuje oczyszczalnia ścieków.

Nieczystości z terenu gminy kierowane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w Komorowicach i w Wapienicy, którymi zarządza komunalna spółka wodociągowa Aqua S.A. w Bielsku-Białej. Poniżej zawarto szczegółowe dane na temat istniejącej infrastruktury technicznej.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2024 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	56,64
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	5 685
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	145,05
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	10 485
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	107,4
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	8532
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	0
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	10 733
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	117,9
długość dróg gminnych (w km)	101,54

Dane Urzędu Gminy Buczkowice.

4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez teren gminy Buczkowice przebiegają dwa ważne szlaki komunikacyjne: droga ekspresowa S1 (Bielsko-Biała – Zwardoń), będąca częścią drogi krajowej nr 1 (DK1) oraz droga wojewódzka DW nr 942 (Bielsko-Biała – Szczyrk – Wisła). Długość dróg publicznych w gminie wynosi ogółem 117,9 km (w tym drogi gminne 100,3 km).

Buczkowice położone są w odległości ok. 76 km od Katowic (siedziby władz województwa śląskiego), ok. 14 km od Bielska-Białej (siedziby władz powiatu bielskiego) i ok. 10 km od Żywca.

Za organizację przewozów o charakterze użyteczności publicznej odpowiada Beskidzki Związek Powiatowo-Gminny. Zadanie to jest realizowane przez Operatora, którym jest Komunikacja Beskidzka S.A. (dawniej PKS w Bielsku-Białej S.A.).

Na terenie gminy Buczkowice funkcjonują również prywatni przewoźnicy obsługujący sieć komunikacyjną na zasadach komercyjnych.

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

5. GOSPODARKA

Gmina Buczkowice utraciła rolniczy charakter na rzecz działalności pozarolniczej, głównie handlu i usług oraz budownictwa, a położenie w pobliżu Bielska-Białej przyczynia się do rozwoju jej funkcji mieszkalnych. Pomimo spadku znaczenia rolnictwa w gminie, użytki rolne zajmują 66% powierzchni gminy, zaś lasy i grunty leśne stanowią ponad 5% jej powierzchni. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	**1 942**
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	1 285
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	104
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	553

Dane Urzędu Gminy Buczkowice.

Na terenie gminy Buczkowice przeważają gleby średniej i słabej jakości zaliczane do klas bonitacyjnych IVa, IVb i V. Największe obszary zajmują gleby bielicowe i pseudobielicowe. Dominującą formą prowadzenia działalności rolniczej jest rolnictwo indywidualne.

W analizowanym okresie liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy nieznacznie zmniejszyła się. Dane na temat aktywności gospodarczej mieszkańców gminy Buczkowice przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2022-2024

zakres danych	**2022**	**2023**	**2024**
liczba podmiotów gospodarczych w ewidencji gminnej	668	654	634

Dane Urzędu Gminy Buczkowice.

Według danych statystycznych przedstawionych w raporcie Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, w 2024 roku najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego oraz w budownictwie. Kolejną sferą widocznie wyróżniającą się jest przetwórstwo przemysłowe.

Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2022-2024 to:

- Budowa i rozbudowa sieci wodociągowej w Gminie Buczkowice.
- Budowa i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Buczkowice.

- Projekt oraz budowa chodnika wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 942 w Buczkowicach - dotacja celowa dla Województwa Śląskiego na realizację inwestycji.
- Przebudowa dróg gminnych
- Budowa drogi gminnej ul. Południowej w Godziszce, budowa drogi ul. Jagodowa w Buczkowicach.
- Cyberbezpieczny Samorząd Gminy Buczkowice.
- Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Kalnej
- Program Ograniczenia Niskiej Emisji w Gminie Buczkowice na lata 2021-2023 IV etap.
- Rozświetlamy Gminę Buczkowice - modernizacja istniejącego na terenie gminy oświetlenia w celu poprawy efektywności energetycznej.
- Odnawialne źródła energii na potrzeby Gminy.
- Zakup wyposażenia na potrzeby zwiększenia dostępności do kultury w Gminie Buczkowice.

6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

W 2024 r. gmina Buczkowice posiadała w swoich zasobach 8 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 412 m^2, w których zamieszkiwało 14 osób. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 51,50 m^2, a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego przypadająca na jedną osobę liczyła 29,43 m^2. W analizowanym okresie gmina Buczkowice nie posiadała w swoich zasobach mieszkań socjalnych. Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie Buczkowice w latach 2022-2024 zawiera poniższa tabela.

Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba mieszkań komunalnych	8	8	8
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	412	412	412
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m^2)	18	18	14
liczba mieszkań socjalnych	0	0	0
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m2)	0	0	0

Dane Urzędu Gminy Buczkowice.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym.

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

W gminie Buczkowice tej formy wsparcia udziela Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W analizowanym okresie świadczenia w postaci dodatków mieszkaniowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Liczba i wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych

zakres danych	2022	2023	2024
Liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	3	4	3
Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	17	35	20
Wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	10 557,35	26 987,81	24 094,85

Dane Urzędu Gminy Buczkowice.

7. EDUKACJA I KULTURA

W gminie Buczkowice funkcjonuje 8 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym: 4 placówki wychowania przedszkolnego i 4 szkoły podstawowe. Dodatkowo na terenie gminy Buczkowice znajduje się prowadzony przez Powiat Bielski Powiatowy Zespół Placówek Szkoła Mistrzostwa Sportowego Szczyrk im. Polskich Olimpijczyków, w ramach którego działają: Szkoła Podstawowa Mistrzostwa Sportowego Szczyrk z siedzibą w Buczkowicach oraz Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego Szczyrk z siedzibą w Buczkowicach. Dane na temat przedszkoli i szkół w gminie oraz nauczycieli w nich zatrudnionych zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 11. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2024/2025

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
żłobek lub klub dziecięcy	0	0	0
w tym prowadzone przez gminę	0	0	0
w tym prowadzone przez inne podmioty	0	0	0
placówki wychowania przedszkolnego	6	461	45
w tym przedszkola	4	374	39
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	2	87	6
szkoły podstawowe	5	1009	134
szkoły ponadpodstawowe	1	80	25

Dane Urzędu Gminy Buczkowice oraz Powiatowego Zespołu Placówek – Szkoła Mistrzostwa Sportowego Szczyrk z siedzibą w Buczkowicach.

Działalność kulturalną w gminie prowadzą Gminny Ośrodek Kultury w Buczkowicach i Gminna Biblioteka Publiczna w Buczkowicach wraz z 3 filiami. W ramach Gminnej Biblioteki Publicznej od 2021 roku działa Ośrodek Edukacji

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

Ekologicznej. GOK zajmuje się upowszechnianiem kultury, organizowaniem imprez gminnych, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką i tradycjami. W placówce odbywa się szereg różnorodnych zajęć dla dzieci, młodzieży, dorosłych, w tym seniorów, m.in. zajęcia plastyczne, ceramiczne, taneczne, wokalne, teatralne, językowe, modelarskie i sportowe. Gminny Ośrodek Kultury jest wydawcą pisma samorządowego gminy Buczkowice – „Gazety Gminnej".

Istotnym animatorem życia kulturalnego jest Gminna Biblioteka Publiczna w Buczkowicach oraz jej filie w Kalnej, Rybarzowicach i Godziszce. Główną funkcją placówek jest zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej. Biblioteka inicjuje także przedsięwzięcia służące promocji kultury, książki i czytelnictwa.

Warto dodać, że w miejscowości Rybarzowice aktywnie działa kultywujący tradycje i folklor regionu Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Rybarzowice".

Na terenie gminy corocznie organizowane są imprezy okolicznościowe, m.in.: Gminny Przegląd Artystycznej Twórczości Szkolnej, Raz, Dwa, Trzy Tańcz i Ty, Miniatury Teatralne, Festyn Rodzinny Zielenią się Buki, Rybarzowickie Świętowanie, Beskidzkie Lato Baletowe, Koncert Chórów w Godziszce, Jesienne Dni Książki oraz pikniki rodzinne, koncerty, wystawy, jak również uroczystości z okazji świąt państwowych.

Dane na temat funkcjonujących w gminie placówek kultury przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Placówki kultury w gminie w 2024 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	2500	8
świetlice	0	0	0
biblioteki i filie	1+3 Filie	2 991	5

Dane Urzędu Gminy Buczkowice.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców gminy na temat oferty edukacyjnej, oferty kulturalnej w gminie, a także istniejących deficytów w tym zakresie oraz opinie dotyczące opieki w żłobkach i opieki przedszkolnej. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej placówek oświatowych.

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

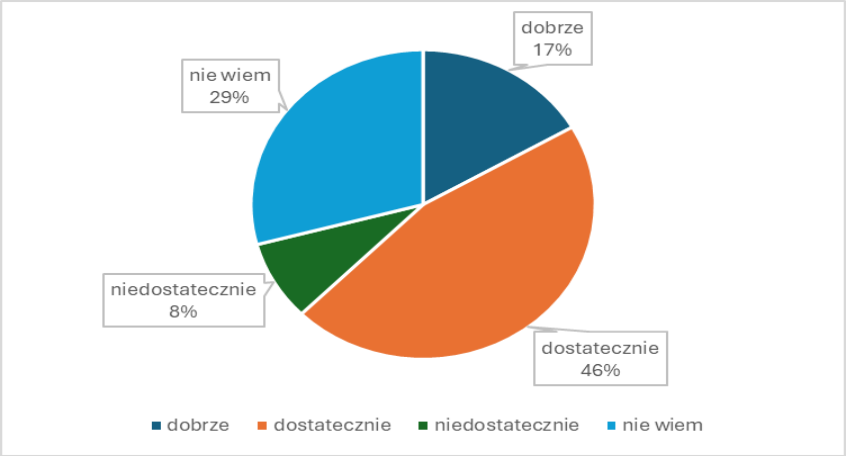

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jakość oferty edukacyjnej szkół w gminie została oceniona pozytywnie przez 63% ankietowanych. Przeciwnego zdania było 8% badanych, a 29% pytanych nie przedstawiło opinii w tej kwestii.

Pragnąc zidentyfikować potrzeby w obszarze kultury w gminie, poproszono ankietowanych o opinię na temat obecnej oferty kulturalnej. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?

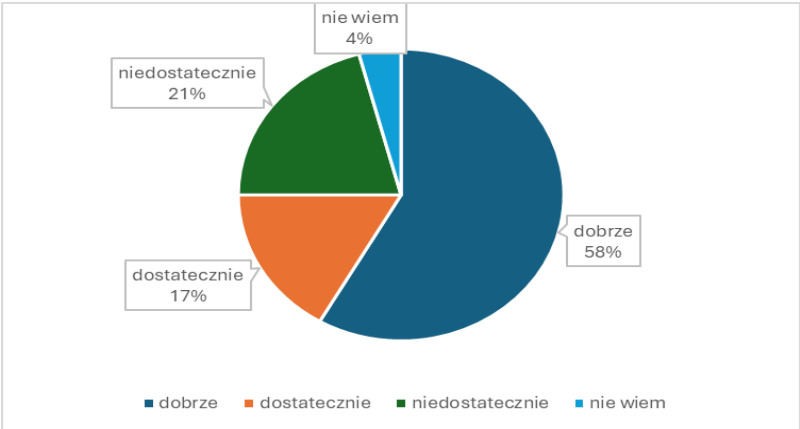

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość (75%) respondentów oceniła tę ofertę pozytywnie. Jednocześnie 21% badanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Tylko 4% pytanych nie wyraziło opinii w tej sprawie.

Jedno z pytań dotyczyło kwestii zaspokojenia potrzeb w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3. Blisko 80% badanych odpowiedziało, że oferta opieki nad dziećmi do lat 3 nie zaspokaja potrzeb mieszkańców. Natomiast ponad 21% pytanych nie wypowiedziało się w tej kwestii.

Wykres 3. Czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w gminie; to 50% ankietowanych przyznało, że oferta ta zaspokaja potrzeby mieszkańców. 8% badanych oceniło ją negatywnie. Wysoki (42%) odsetek respondentów nie wyraził opinii w tej sprawie. Poniższy wykres zawiera rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 4. Czy oferta opieki przedszkolnej w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

8. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Buczkowice w 2024 r. funkcjonowały ogółem 3 zakłady opieki zdrowotnej, w tym 1 niepubliczny, prowadzonych było 15 prywatnych praktyk lekarskich Działały również 2 apteki i 1 punkt apteczny.

Tabela 13. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2024 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	2
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	1
liczba prywatnych praktyk lekarskich	15
liczba aptek	2
liczba punktów aptecznych	1

Dane Urzędu Gminy Buczkowice.

Gmina charakteryzuje się niewystarczającym dostępem do specjalistycznych usług medycznych. W przypadku specjalistycznych porad lub zabiegów mieszkańcy muszą korzystać z usług medycznych w położonych w niedalekiej odległości miastach. Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Mieszkańcom gminy postawiono pytania, które pozwoliły uzyskać ich opinie zarówno, jeśli chodzi o funkcjonowanie ochrony zdrowia w gminie, jak i te dotyczące koniecznych działań, jakie należałoby podjąć dla pełniejszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców w obszarze zdrowia. Wykres zamieszczony poniżej ilustruje rozkład ocen odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie.

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców?

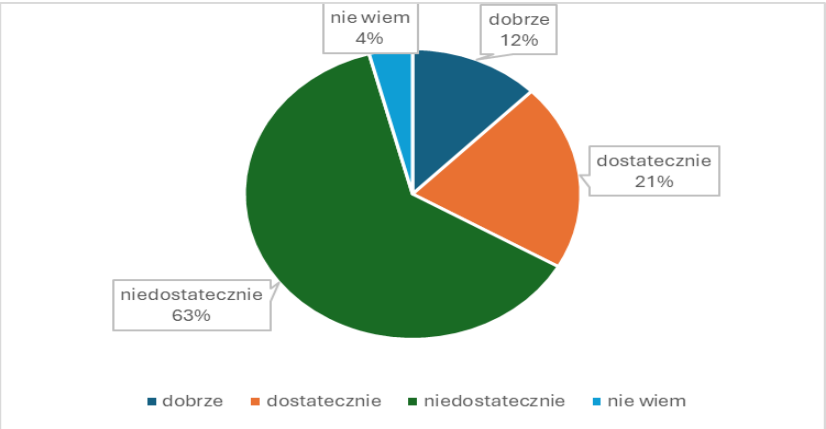

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych negatywnie oceniła ofertę w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców w gminie Buczkowice. Według 21% badanych jest ona dostateczna, a kolejne 12% respondentów uznało ją za dobrą. 4% pytanych nie wyraziło opinii w tej sprawie.

9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Buczkowice służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Na bazę służącą upowszechnianiu sportu i rekreacji w gminie składają się m.in.: kompleks sportowy „Przy Brzózkach" w Rybarzowicach, w skład którego wchodzą: boisko do piłki nożnej, boisko do koszykówki i siatkówki, kort tenisowy; boiska piłkarskie w Buczkowicach i Rybarzowicach, wielofunkcyjne boiska przyszkolne w Buczkowicach, Godziszce, Kalnej i Rybarzowicach, basen kryty w Buczkowicach, pełnowymiarowa hala sportowa w Rybarzowicach, sale gimnastyczne przy placówkach oświatowych oraz place zabaw w Buczkowicach, Godziszce, Kalnej i Rybarzowicach.

Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również działające na jej terenie kluby sportowe i stowarzyszenia. Należą do nich: Gminny Ludowy Klub Sportowy „Sokół" Buczkowice, Ludowy Zespół Sportowy „Beskid" Godziszka, Klub Sportowy „Halny" Kalna, Klub Sportowy „Iskra" Rybarzowice.

Gmina Buczkowice zajmuje obszar w granicach płaskowyżu Kotliny Żywieckiej. Od zachodu otoczona jest szczytami Beskidu Śląskiego – Skalite, Magura i Skrzyczne, zaś od wschodu sąsiaduje z Jeziorem Żywieckim. Pagórkowate i silnie pofałdowane ukształtowanie terenu sprawia, że krajobraz jest malowniczy i bardzo urozmaicony. Położona w dolinie Żylicy gmina posiada wysokie walory przyrodnicze i jest znakomitym miejscem do organizowania zarówno letniego, jak i zimowego wypoczynku. Niewielki teren gminy zajmują obszary chronione – zachodnia część sołectw Buczkowice i Godziszka położona jest w obrębie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, natomiast część północno-wschodnia sołectwa Rybarzowice znajduje się w otulinie Parku Krajobrazowego Beskidu Małego. Przez obszar gminy przebiega trasa kilku wyznaczonych szlaków turystycznych (m.in. szlak spacerowo-rekreacyjny „Buczkowice – Chata na Groniu", szlak Buczkowice – Klimczok, szlak czerwony na Skrzyczne) oraz ścieżek rowerowych (Szczyrk – Rybarzowice). Doskonałe warunki naturalne oraz atrakcyjne położenie gminy

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

u podnóża Beskidu Śląskiego mogą przyczynić się do rozwoju turystyki, agroturystyki oraz ekoturystyki. W Buczkowicach oraz innych miejscowościach gminy można znaleźć ciekawe przykłady historii i kultury tego regionu oraz zabytki architektury sakralnej. Na obszarze gminy i w najbliższej okolicy funkcjonują gospodarstwa agroturystyczne i inne obiekty tworzone z myślą o turystyce, rekreacji i wypoczynku. Dane na temat obiektów noclegowych w gminie zawiera poniższa tabela.

Tabela 14. Baza noclegowa w 2024 r.

liczba obiektów zbiorowego zakwaterowania bez ośrodków wczasowych i gospodarstw agroturystycznych	0
liczba miejsc noclegowych w ww. obiektach zbiorowego zakwaterowania	0
liczba ośrodków wczasowych	0
liczba miejsc noclegowych w ośrodkach wczasowych	0
liczba gospodarstw agroturystycznych	12
liczba miejsc noclegowych w gospodarstwach agroturystycznych	150

Dane Urzędu Gminy Buczkowice.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Jaka jest wg Pani/Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?

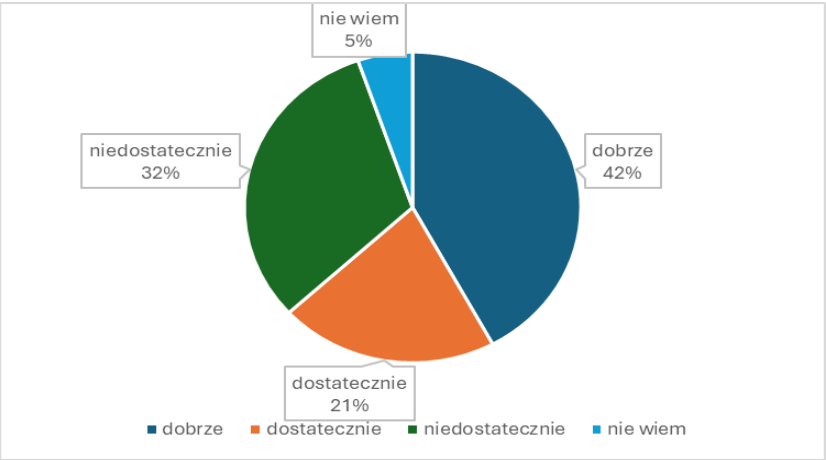

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż docenione zostały podejmowane w gminie działania na rzecz tworzenia oraz rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a sama oferta została pozytywnie oceniona przez mieszkańców, bowiem 42% ankietowanych uznało ją za dobrą, a kolejne 21% badanych przyznało, że jest ona dostateczna. 32% respondentów oceniło ją negatywnie. Opinii w tej kwestii

nie wyraziło 21% pytanych.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Komisariat Policji w Szczyrku, w 2024 r. na terenie gminy Buczkowice stwierdzono ogółem 119 przestępstw (w tym 57 przestępstwa przeciwko mieniu, 15 przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w ruchu drogowym, 17 przestępstw przeciwko rodzinie, 1 przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i 6 przestępstw narkotykowych).

Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej w 2024 r. w prowadzonych 38 sprawach dozorem kuratorskim objęto 51 mieszkańców gminy (w 35 sprawach, w których została ograniczona władza rodzicielska u 48 osób, natomiast u 3 osób nieletnich toczyły się sprawy w związku z demoralizacją).

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy Buczkowice pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

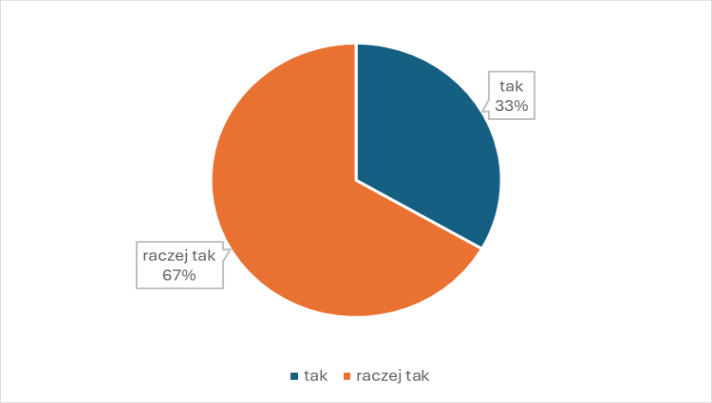

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z wypowiedzi mieszkańców wynika, że w miejscu zamieszkania czują się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie.

11. POMOC SPOŁECZNA

W zakres działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach wchodzą zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz inne zadania zlecone gminie i zadania własne gminy, tj. w szczególności w ramach ustaw o: świadczeniach rodzinnych, świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ochronie zdrowia psychicznego, Karcie Dużej Rodziny, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przeciwdziałaniu przemocy domowej, pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Z końcem 2024 r. kadrę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 12 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 15. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2024 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów
kadra kierownicza	1
pracownicy socjalni	4
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	1
główna księgowa	1
obsługa administracyjna	2
referenci ds. świadczeń rodzinnych	2
psycholog	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Buczkowicach zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących (zgodnie z art. 110 ust. 11). Tym samym wskaźnik ustawowy w tym względzie jest spełniony.

Z końcem 2024 r. wszyscy pracownicy posiadają odpowiednie kwalifikacje zawodowe do wykonywania pracy na zajmowanych stanowiskach zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał kierownik oraz 8 pracowników Ośrodka, natomiast wykształceniem średnim kierunkowym legitymowało się 2 pracowników socjalnych. Dodatkowo kierownik posiadał także ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, 2 pracowników socjalnych posiadało I stopień specjalizacji w zawodzie pracownika

socjalnego. Pracownik wykonujący usługi opiekuńcze posiada odpowiednie kwalifikacje do wykonywanej pracy opiekunki środowiskowej.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe. Od stycznia 2025r. kryterium to jest ustalone na poziomie 1010 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 823 zł na osobę w rodzinie.

Odrębne kryterium dochodowe obowiązuje przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych. Od 1 listopada 2014 r. niezmiennie obowiązują kryteria właściwe dla przyznawania świadczeń rodzinnych i dodatków im towarzyszących. Dochód na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się nie może przekraczać 674 zł, a jeżeli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, to wówczas kryterium dla tego rodzaju świadczeń wynosi 764 zł.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2022-2024 w gminie Buczkowice na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 16. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2022-2024

wielkość wydatków (w zł)	2022	2023	2024
ogółem	**17 089 751,23**	**6 941 517,93**	**8 669 063,31**
w tym na świadczenia pomocy społecznej	357 747,64	377 243,09	404 428,58
+ dodatek węglowy	5 270 000,00	82 0269,56	-
+ refundacja podatku VAT z a paliwa gazowe	-		47 1053,89
+ źródła ciepła	-		-
w tym na świadczenia rodzinne	3 307 609,74	3 417 860,59	4 607 677,49
+ dodatek osłonowy	691 711,11	-	95 358,28
+ świadczenie wychowawcze	5 348 217,18	-	-
+ bon energetyczny	-	-	158 381,08
na zadania własne gminy	7 633 837,06	2 893 021,47	2 979 425,06
na zadania zlecone gminie	9 455 914,17	4 048 496,46	5 689 638,25

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach.

Wartość środków finansowych przeznaczanych przez gminę na pomoc mieszkańcom znacznie wzrosła w 2022 r., co wiąże się z wprowadzeniem rządowych programów osłonowych.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej GOPS współdziała z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, placówkami służby zdrowia, Policją,

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym wiąże - pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2022-2024.

Tabela 17. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2022-2024 którzy otrzymali pomoc na podstawie decyzji administracyjnej.

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób	114	109	104
liczba rodzin	88	90	77
liczba osób w rodzinach	173	157	130

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie zmniejszyła się w 2024 roku. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w 2024 r.

Tabela 18. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2024 r.,

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-17 lat	23
18-25 lat	4
26-35 lat	6
36-45 lat	18
46-55 lat	19
56-65 lat	29
66 lat i więcej	31
razem	130

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2024r. wykazała, że największą grupę stanowiły osoby w wieku 66 lat i więcej. Jeśli zaś chodzi o aktywność zawodową dorosłych odbiorców pomocy społecznej, to najliczniejszą grupę stanowiły osoby nie pracujące. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2022-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2022-2024

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
ubóstwo	41	46	33	48	52	36
bezdomność	3	4	2	3	4	2
potrzeba ochrony macierzyństwa	10	8	5	51	40	29
bezrobocie	21	15	13	42	35	24
niepełnosprawność	44	54	47	66	76	55
długotrwała lub ciężka choroba	33	39	28	47	53	37
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	13	9	7	44	31	21
w tym rodziny niepełne	9	5	4	29	12	10
w tym rodziny wielodzietne	3	2	2	14	10	10
przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
alkoholizm	3	4	4	3	4	5
narkomania	1	1	1	1	1	1
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	2	0	0	4	0
zdarzenia losowe	0	2	7	0	5	15
sytuacja kryzysowa	1	0	1	2	0	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach.

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2022-2024 była niepełnosprawność, w drugiej kolejności ubóstwo, w trzeciej kolejności długotrwała lub ciężka choroba. Istotnymi przyczynami udzielania wsparcia ze strony pomocy społecznej były potrzeba ochrony macierzyństwa oraz bezrobocie.

Znacznie rzadziej pomoc społeczna trafiała do rodzin, które wymagały takiego wsparcia ze względu na alkoholizm, bezdomność, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe.

Podsumowując: na podkreślenie zasługuje fakt, iż na przestrzeni analizowanych lat w gminie Buczkowice spadała liczba osób, które wymagały wsparcia z powodu ubóstwa. Taki stan rzeczy może być odzwierciedleniem wzrastającego poziomu życia i coraz lepszej kondycji finansowej mieszkańców gminy.

Niemniej jednak, z roku na rok rośnie liczba osób wymagających wsparcia w formie usługowej. W roku 2024 ze wsparcia specjalistycznego: psycholog, psychoterapeuta, logopeda – skorzystało 258 osób. Z pomocy usługowej świadczonej na rzecz osób niewydolnych wychowawczo, starszych, niepełnosprawnych, długotrwale chorych, skorzystało 52 osoby.

Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2022-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2022-2024

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
pieniężna	72	70	66	69	68	61	107	89	93
rzeczowa	48	50	41	32	33	25	79	81	63
praca socjalna	x	x	x	141	129	89	206	256	147
poradnictwo specjalistyczne	x	x	x	85	117	112	141	333	210
schronienie	3	1	1	3	1	1	3	1	1
usługi opiekuńcze	11	14	11	11	14	11	16	22	19
specjalistyczne psychiatryczne usługi opiekuńcze	5	6	6	5	6	6	5	6	6

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach.

Najwięcej rodzin w gminie korzystało w latach 2022-2024 ze wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego oraz pracy socjalnej, z pomocy finansowej, głównie w postaci zasiłków, a w następnej kolejności z pomocy rzeczowej, która najczęściej świadczona jest w postaci posiłków, ubrań bądź sprzętów codziennego użytku. Liczba rodzin, które otrzymały wsparcie w formie pracy socjalnej uległa wahaniom, w przypadku przyznanego wsparcia finansowego, liczba rodzin, które tę pomoc otrzymywały utrzymywała się na podobnym poziomie. W znacznie większym zakresie świadczono w gminie wsparcie w formie poradnictwa specjalistycznego.

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

Usługi opiekuńcze, specjalistyczne psychiatryczne usługi opiekuńcze oraz schronienie, utrzymywały się na podobnym poziomie.

Istotnym wsparciem dla borykających się z rozlicznymi problemami klientów pomocy społecznej jest pomoc asystenta rodziny. W latach 2022-2024 zatrudniony był jeden asystenta rodziny. Zarówno w 2022r. jaki i w 2023 roku taką formą pomocy objętych było 7 rodzin dysfunkcyjnych, w których wychowywało się 10 (2022r.) i 12 (2023r.) dzieci, a w 2024 roku, taka formą pomocy objętych było 8 rodzin, w których wychowywało się 16 dzieci.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 21. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób z gminy skierowanych do DPS	7	2	7
liczba osób z gminy przebywających w DPS	14	15	16

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Buczkowicach wykonywał także zadania wynikające z ustawy o Karcie Dużej Rodziny. Dane dotyczące liczby wydanych kart, liczby rodzin oraz liczby dzieci w rodzinach objętych wsparciem przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Karty Dużej Rodziny wydane w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba wydanych kart	323	382	89
liczba rodzin objętych wsparciem	1267	1950	2041
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	671	832	847

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej GOPS w Buczkowicach przyznawał także mieszkańcom gminy świadczenia rodzinne. Wielkość środków finansowych, jakie w latach 2022-2024 na ten cel przeznaczano, uległa wzrostowi, co obrazuje poniższe zestawienie.

Łączna wartość świadczeń rodzinnych przyznawanych w analizowanym okresie, to: rok 2022 – 2 727 221,08 zł; rok 2023 – 3 255 829,14 zł, rok 2024 – 4 458 142,21 zł. Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne, zmniejszyła się i w latach 2012-2024 wynosiła odpowiednio: 8628, 7843 i 7283 osób.

Do świadczeń rodzinnych należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23 Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2022-2024

rodzaj świadczenia rodzinnego	liczba przyznanych świadczeń		
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
zasiłek rodzinny	3156	2383	1916
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	6	13	5
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	97	97	58
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	147	105	88
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	298	308	232
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	356	313	197
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	422	305	340
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	717	555	444
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	48	28	19
zasiłek pielęgnacyjny	2460	2706	2807
świadczenie pielęgnacyjne	656	847	1025
specjalny zasiłek opiekuńczy	94	44	16
zasiłek dla opiekuna	24	7	0
świadczenie rodzicielskie	147	132	136
razem	8628	7843	7283

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach.

W latach 2022-2024 systematycznie malała ogólna liczba zasiłków rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy. Natomiast warto zauważyć znaczący wzrost świadczeń związanych z niepełnosprawnością takich jak świadczenie pielęgnacyjne, czy zasiłek pielęgnacyjny. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w

latach 2022-2024 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Oprócz zasiłku rodzinnego najczęściej wypłacanym mieszkańcom gminy świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który był przyznawany w związku z posiadamy orzeczeniem o znacznym stopniem niepełnosprawności.

Ponadto na podstawie ustawy z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem" w gminie Buczkowice przyznano w 2022 r. 2 takie świadczenia, a w 2023 r. – 1 takie świadczenie.

Kolejną formę świadczeń udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej stanowiły świadczenia alimentacyjne. Ta pomoc finansowa, udzielana zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich przeprowadzających separację lub rozwód. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	36	27	23
liczba przyznanych świadczeń	445	363	320
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	**196 135,73**	**161 663,32**	**153 093,50**

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach.

12. SEKTOR POZARZĄDOWY

W 2024 r. gmina Buczkowice w oparciu o akt prawa miejscowego podejmowała współpracę z 28 organizacjami pozarządowymi. Współpraca przybierała formę zlecania organizacjom realizacji zadań własnych, wsparcia lokalowego oraz doradztwa i konsultacji. Wykaz organizacji pozarządowych zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 25. Wykaz organizacji pozarządowych współpracujących z samorządem

lp.	nazwa organizacji	adres
1.	Towarzystwo Społeczno-Kulturalne „Zagroda”	ul. Lipowska 730, 43-374 Buczkowice
2.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Rybarzowice	ul. Kościelna 254, 43-378 Rybarzowice
3.	Stowarzyszenie „Ziemia Rybarska”	ul. Beskidzka 67, 43-378 Rybarzowice
4.	Stowarzyszenie „Zdrowie, Kultura, Tradycja”	ul. Szkolna 799, 43-374 Buczkowice
5.	Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Nadzieja”	ul. Bielska 322, 43-374 Buczkowice
6.	Polski Związek Wędkarski Koło „Żylica”	ul. Lipowska 730, 43-374 Buczkowice
7.	Gminny Ludowy Zespół Sportowy „Sokół” Buczkowice	ul. Wyzwolenia 256, 43-374 Buczkowice
8.	Ludowy Zespół Sportowy „Beskid” Godziszka	ul. Kalinowa 563, 43-376 Godziszka
9.	Klub Sportowy „Halny” Kalna	Kalna, ul. Widokowa 66, 43-376 Godziszka
10.	Klub Sportowy „Iskra” Rybarzowice	ul. Beskidzka 66, 43-378 Rybarzowice
11.	Ochotnicza Straż Pożarna w Buczkowicach	ul. Wyzwolenia 756, 43-374 Buczkowice
12.	Ochotnicza Straż Pożarna w Godziszce	ul. Beskidzka 63, 43-376 Godziszka
13.	Ochotnicza Straż Pożarna w Kalnej	ul. Widokowa 43, 43-376 Kalna
14.	Ochotnicza Straż Pożarna w Rybarzowicach	ul. Beskidzka, 43-378 Rybarzowice
15.	Koło Gospodyń Wiejskich w Buczkowicach	Ul. Lipowska 730, Buczkowice, 43-374
16.	Koło Gospodyń Wiejskich w Godziszce	ul. Beskidzka 63, 43-376 Godziszka,
17.	Koło Gospodyń Wiejskich w Kalnej	Ul. Widokowa 43, 43-376 Kalna
18.	Koło Gospodyń Wiejskich w Rybarzowicach	Rybarzowice 43-378, ul. Beskidzka 67

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

20.	Klub Sportowy „Gryf" Rybarzowice	Rybarzowice 43-378, ul. Beskidzka 108
21.	Ludowy Klub Sportowy „Klimczok" Bystra	Bystra 43-360, ul. Fałata 14
22.	Międzygminny Klub Sportowy „Skrzyczne" Szczyrk	Szczyrk 43-370, ul. Szkolna 9
23.	Uczniowski Klub Sportowy COS „Olimp" Szczyrk	Szczyrk 43-370, ul. Szkolna 9
24.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Oddziału Okręgowego w Bielsku - Białej: - Koło nr 17 w Rybarzowicach, - Koło nr 25 w Godziszce – likwidacja po założeniu Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów „Wesoły senior" w Godziszce	Bielsko-Biała 43-300, ul. Jana Sobieskiego 92
25.	Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Wesoły Senior" w Godziszce Powstanie 9 listopada 2023, wpis do KRS: 24 stycznia 2024 r.	Godziszka 43-376, ul. Beskidzka 29
26.	Stowarzyszenie „Adventure Ski Team"	Rybarzowice 43-378, ul. Chabrowa 871
27.	Polski Związek Niewidomych Okręg Śląski Koło Bielsko-Biała Ziemskie	Bielsko-Biała43-300, ul. Piastowska 40
28.	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział „Podbeskidzie" w Bielsku - Białej	Bielsko-Biała 43-300, ul. Wzgórze 9

Dane Urzędu Gminy Buczkowice.

W 2024 r. w gminie Buczkowice funkcjonowały 4 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane w tym zakresie.

Tabela 26. Parafie rzymskokatolickie i kościoły na terenie gminy

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia pw. Przemienienia Pańskiego w Buczkowicach	ul. Kościelna 323, 43-374 Buczkowice
2.	Parafia pw. Matki Bożej Pocieszenia w Rybarzowicach	ul. Kościelna 254, 43-378 Rybarzowice
3.	Parafia pw. Matki Bożej Szkaplerznej w Godziszce	ul. Łodygowska 224, 43-376 Godziszka
4.	Parafia pw. Świętego Antoniego w Kalnej	ul. Kościelna 195, 43-376 Kalna

Dane Urzędu Gminy Buczkowice.

13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

W ramach identyfikacji problemów społecznych gminy Buczkowice oraz próby określenia stopnia ich natężenia zostały przeprowadzone badania przy zastosowaniu ankiety skierowanej do mieszkańców gminy. W badaniu wzięło udział 72 respondentów, mogła w nim wziąć udział każda osoba zainteresowana podzieleniem się opinią w zakresie określonym przez ankietę.

Uczestników badania poproszono o wskazanie problemów, które ich zdaniem są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie to miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

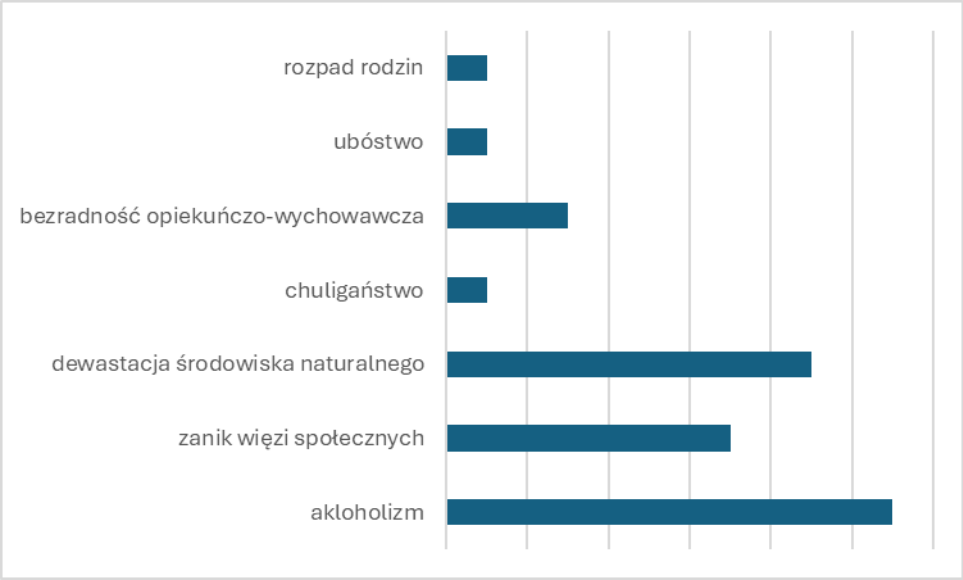

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali alkoholizm, dewastację środowiska naturalnego, bezradność opiekuńczo-wychowawczą, zanik więzi społecznych, rozpad rodzin a także chuligaństwo, czy ubóstwo.

W sondażu poruszono także kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu oraz działań, jakie należałoby podjąć w celu przeciwdziałania temu zjawisku. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi na pytanie o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

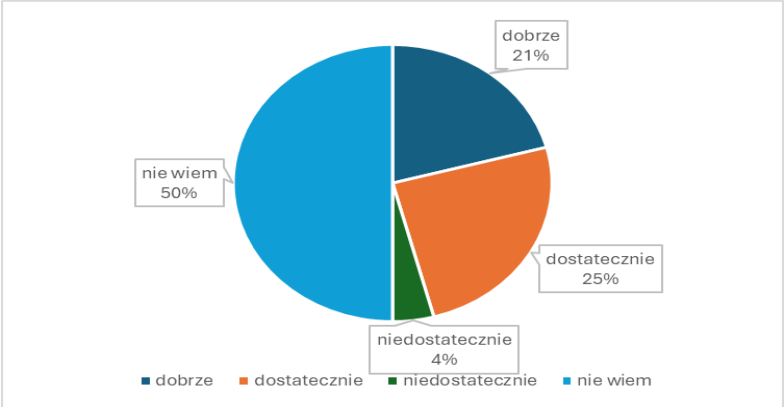

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Połowa respondentów nie przedstawiła opinii w tej sprawie. 46% respondentów pozytywnie oceniła realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Zaledwie 4% uczestników badania przyznało, że są one niedostateczne.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować, aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególny nacisk położyli na brak działań integrujących społeczność – szczególnie międzypokoleniowo – oraz niewystarczającą liczbę wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych. Często powtarzały się potrzeby organizacji, pikników, wyjść w góry czy inicjatyw dla młodzieży, w tym stworzenia miejsc spotkań lub skateparku. Zgłaszano również potrzebę regularnych spotkań z władzami gminy, celem omówienia aktualnych problemów. Zwrócono też uwagę na problemy komunikacyjne (przestarzałe formy kontaktu, niska aktywność w mediach społecznościowych), brak reakcji na zgłoszenia mieszkańców oraz potrzebę większej przejrzystości działań. Ogólnie mieszkańcy oczekują bardziej otwartej, aktywnej i angażującej polityki społecznej, która wzmacniałaby więzi i poczucie współodpowiedzialności.

46% uczestników badania ankietowego pozytywnie ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami gminy. Jednak ponad 33% respondentów stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Opinii w tej sprawie nie wyraziło 21% pytanych.

14. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w gminie Buczkowice na przestrzeni ostatnich lat pogorszyła się; wzrosła bowiem liczba osób pozostających bez pracy. W latach 2022-2024 stopa bezrobocia utrzymywała się na podobnym poziomie, kolejno: 3,2%, 3,0%, 3,2%.

Tabela 27. Stan bezrobocia w gminie w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	112	125	131
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	58	68	65

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Bezrobotni w gminie na koniec 2024r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (%)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	14	6	42,8
25-34 lata	33	23	69,7
35-44 lata	26	12	46,1
45-54 lata	29	16	55,1
55-59 lat	19	8	42,1
60 lat i więcej	10	0	0
czas pozostawania bez pracy	**ogółem**	**kobiet**	**udział kobiet**
do 1 miesiąca	13	5	38,5
1-3 miesiące	38	19	50
3-6 miesięcy	27	11	40,7
6-12 miesięcy	17	12	70,6
12-24 miesiące	19	12	63
powyżej 24 miesięcy	17	6	35,3
staż pracy	**ogółem**	**kobiet**	**udział kobiet**
bez stażu	6	2	33,3
do 1 roku	27	18	66,7
1-5 lat	26	13	50
5-10 lat	24	15	62,5

10-20 lat	25	13	52
20-30 lat	15	2	13,2
30 lat i więcej	8	2	25
wykształcenie	**Ogółem**	**kobiet**	**udział kobiet**
wyższe	26	16	61,5
policealne i średnie zawodowe	29	17	58,6
średnie ogólnokształcące	11	8	72,73
zasadnicze zawodowe	40	16	40
gimnazjalne i niższe	25	8	32

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej.

Na koniec 2024 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz policealnym i średnim zawodowym, osoby w wieku 25-34 lata i 45-54 lata, osoby ze stażem pracy do roku oraz 1-5 lat oraz ze stażem 10-20 lat. Najmniej bezrobotnych w 2024 r. było w grupach: osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca, osób bez stażu pracy.

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, osób pozostających bez pracy od 1 do 2 miesięcy, osób w wieku 25-34 lata i osób ze stażem pracy do roku.

W gminie Buczkowice bezrobocie było czwartym, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach wyraźnie spada jego poziom, ale skutki wyższego poziomu tego zjawiska w latach wcześniejszych są nadal odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do ich rozpadu, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

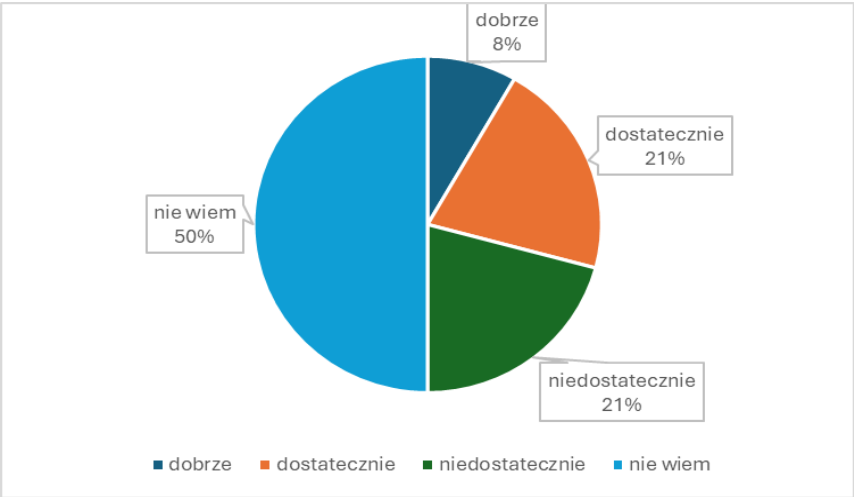

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdaniem 8% ankietowanych działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu są dobre, a kolejne 21% badanych uznało je za dostateczne. Jednocześnie prawie 21% pytanych stwierdziło, że są one niedostateczne. Wysoki odsetek (50%) respondentów nie przedstawił opinii w tej sprawie.

15. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Obecnie jest ona w dużej mierze wynikiem kryzysu polityki mieszkaniowej, w szczególności w odniesieniu do budownictwa socjalnego i komunalnego. Rodziny ubogie zagrożone eksmisją z powodu zadłużenia nie zawsze mogą liczyć na pomoc krewnych lub mieszkanie zastępcze, co jest przyczyną występowania bezdomności. Istotna jest także dysfunkcjonalność instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej. Bezdomność może też dotyczyć młodzieży opuszczającej domy dziecka i osób starszych oczekujących na miejsce w domach pomocy społecznej. Osobami bezdomnymi są także osoby, które wybrały taki styl życia.

Liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Buczkowice z powodu bezdomności ograniczała się w latach 2022-2024 do pojedynczych przypadków, co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 29. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy OPS-u z powodu bezdomności w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba rodzin	3	4	2
liczba osób w rodzinach	3	4	2

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach.

Na terenie gminy nie funkcjonują schroniska dla bezdomnych. Gmina nie dysponuje również mieszkaniami chronionymi dla osób bezdomnych.

16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Skuteczne przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań związanych z profilaktyką i łagodzeniem zarówno objawów, jak i skutków tych zjawisk. Na szczeblu gmin działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki, takich jak:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- Profilaktyka uzależnień behawioralnych
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Buczkowice

Tabela 30. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2022-2024 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2022	2023	2024
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	290 204,76	376 687,06	385 196,13
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	22 135,40	27 396 80	34 449,31
na przeciwdziałanie przemocy domowej	6 000,00	8 000,00	8 000,00
razem	**312 340,18**	**404 074,86**	**419 645,44**

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach.

W latach 2022-2024 wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Buczkowice uległa wzrostowi, osiągając najwyższy poziom w 2024 r., szczególnie jeśli chodzi o wydatki na przeciwdziałanie przemocy domowej.

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Buczkowicach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Działalność GKRPA w latach 2022-2024 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	8	8	12
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	4	2	1
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	1	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach.

Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu wzrosła, natomiast liczba skierowanych wniosków do sądu o obowiązkowe leczenie odwykowe systematycznie malała.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. GOPS w ramach procedury Niebieskie Karty udzielił pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego, w tym wsparcia psychologicznego, pracy socjalnej oraz podejmował działania interwencyjne.

Wsparcia finansowego z powodu problemu alkoholizmu jednego z członków rodziny udzielono 3 rodzinom w 2022 r., 4 rodzinom w 2023 r. i 4 rodzinom w 2024 r. W badanych latach Pomoc z powodu narkomanii dotyczyła tylko 1osoby.

W sondażu poruszono także kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz działań, jakie należałoby podjąć w celu przeciwdziałania temu zjawisku. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi na pytanie o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.

Wykres 11. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

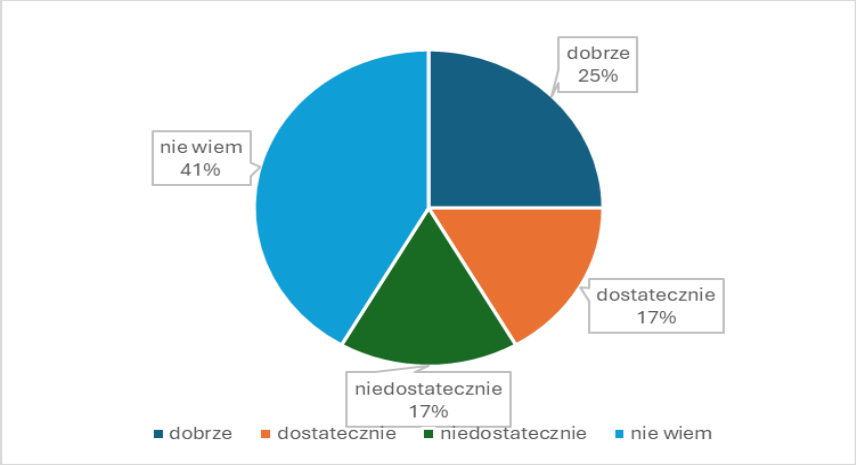

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom zostały przez ankietowanych ocenione pozytywnie. 41% respondentów nie posiadał zdania w tym temacie.

Jeśli chodzi o przemoc w rodzinie, to zarówno oszacowanie rzeczywistej skali tego zjawiska, jak i pomoc ofiarom są niezwykle trudne z wielu powodów, m.in. dlatego, iż ofiarami są najczęściej kobiety i dzieci, czasem osoby starsze lub niepełnosprawne, u których szukaniu pomocy towarzyszy obawa, a niekiedy wstyd związany z ujawnieniem sprawcy – osoby spokrewnionej lub bliskiej.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 12. Czy zna Pani/Pan przypadki stosowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

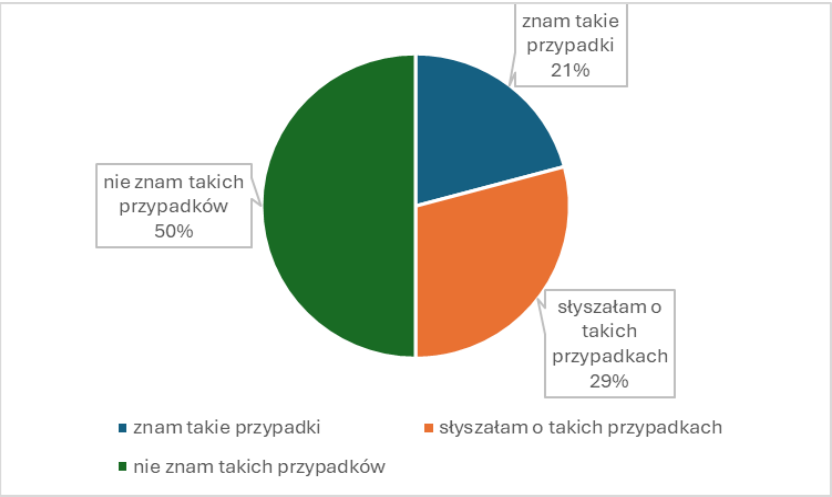

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Połowa respondentów twierdzi, iż zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie lub o nich słyszała, natomiast kolejna część badanych takich przypadków nie zna.

Oceniając ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, 46% respondentów wskazała na odpowiedź „nie wiem", co świadczy o znacząco dużym braku świadomości badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem. Jednocześnie 29% ankietowanych uznało, iż istnieje ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie. Takiego problemu nie dostrzega 25% pytanych.

Wykres 13. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

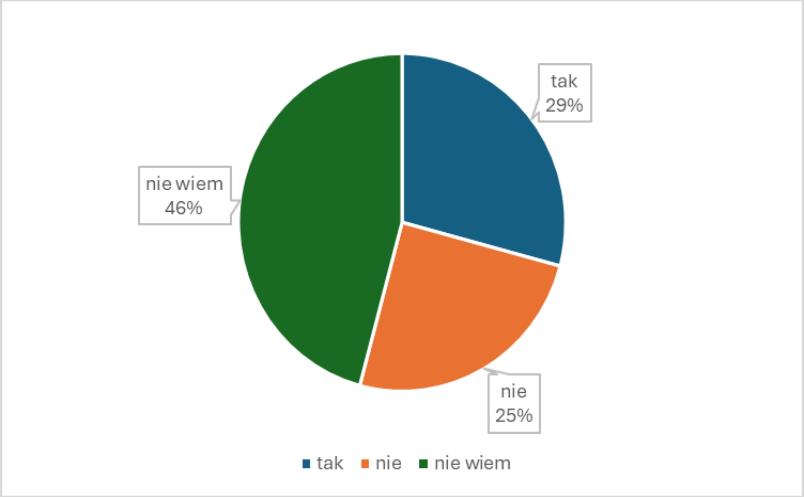

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2025r.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej, jak choćby w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego. W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty". Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli GOPS-u, Policji, oświaty, służby zdrowia, GKRPA, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Procedurę kończy się po zrealizowaniu opracowanego przez grupę roboczą indywidualnego planu pomocy dla rodziny lub po ustaniu przemocy w rodzinie – na wniosek instytucji, która założyła „NK".

Tabela 32. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2022-2024

zakres danych	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	12	11	11
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	6
liczba spotkań grup roboczych	**51**	**63**	**X**
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	X	15	24
w tym sporządzone przez Policję	9	15	24
w tym sporządzonych przez pracowników GOPS-u	7	8	**14**
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	2	4	4
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	**6**	**7**	**9**
liczba spraw sądowych z powodu przemocy w rodzinie	8	10	13
w tym zakończonych wyrokiem	1	0	1
w tym skazującym na osadzenie w zakładzie karnym	1	0	0
w tym zakończonych wyrokiem w zawieszeniu	1	0	0
w tym umorzonych	0	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach.

W 2024 r. na terenie gminy założono 24 „Niebieskie Karty”, z lat poprzednich kontynuowano prace nad 9 kartami. Z powodu przemocy w rodzinie toczyło się 13 spraw sądowych, z których 1 zakończyło się wyrokiem. W sumie odbyło się 6 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, zostały powołane 24 grupy diagnostyczno-pomocowe, odbyły się 132 spotkania grup diagnostyczno-pomocowych.

17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn wynika z postanowień Traktatu Amsterdamskiego oraz Rozporządzeń Rady Europejskiej i jest obligatoryjna dla wszystkich podmiotów korzystających ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci. W latach 2022-2024 w gminie Buczkowice struktura ludności

pod względem płci była stabilna; nieco ponad połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 33. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba ludności gminy ogółem	10 903	10 851	10 824
liczba kobiet	5615	5591	5569

Dane Urzędu Gminy Buczkowice.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej w latach 2022-2024 kobiety stanowiły prawie połowę ogółu osób bezrobotnych w gminie.

Tabela 34. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba bezrobotnych ogółem	112	125	131
liczba bezrobotnych kobiet	58	68	65
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	51,3%	54,5%	49,6%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej.

Na podstawie przytaczanych już w niniejszym opracowaniu danych można stwierdzić, iż bezrobocie nie stanowi w chwili obecnej największego problemu gminy.

Analiza struktury bezrobocia w gminie pod względem płci wykazała, że kobiety zdecydowanie przeważały większości wyróżnionych kategorii, zarówno, jeśli chodzi o wiek, czas pozostawania bez pracy, doświadczenie zawodowe i wykształcenie. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, osób w wieku 25-34 lata, osób ze stażem pracy do roku i od 5 do 10 lat.

Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, co jednocześnie implikuje konieczność działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, a w działaniach tych należy uwzględnić szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego.

O ile analiza sytuacji na rynku pracy pod względem płci jest oparta na dostępnych danych liczbowych, to w wielu innych obszarach życia społecznego tego typu statystyki nie są prowadzone, a występowanie problemów nierówności i dyskryminacji można szacować na podstawie subiektywnych opinii przedstawicieli danej społeczności. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie Buczkowice przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety. Do analizy przedłożono w sumie 72 ankiety wypełnione przez wybranych losowo mieszkańców.

Zasada równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto ich zdaniem jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi zawarto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 14. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

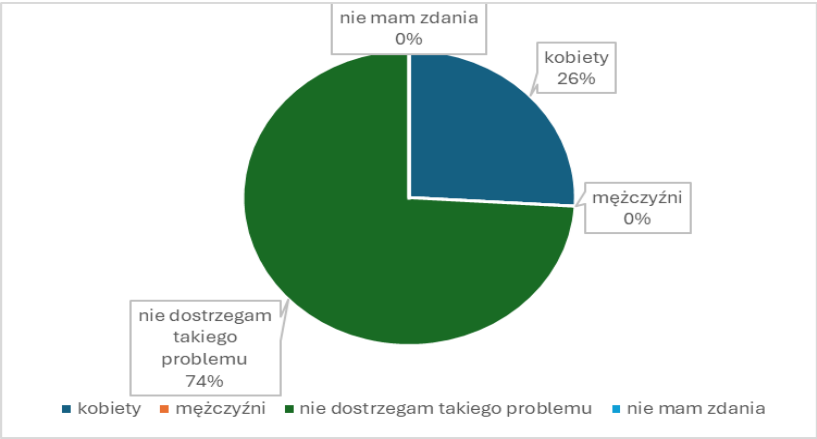

Dane z badania ankietowego.

Zdecydowana większość (74%) ankietowanych nie dostrzegła problemu. Zdaniem 26% badanych bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Badanie pozwoliło również poznać wiedzę respondentów na temat problematyki równości szans kobiet i mężczyzn w lokalnym środowisku. Zdecydowana większość (89%) nie spotkała się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Jednocześnie ponad 7% z takimi przypadkami się zetknęło, a 4% o takich przypadkach słyszało.

Wykres 15. Czy spotkała się Pani/spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszał/słyszała? Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

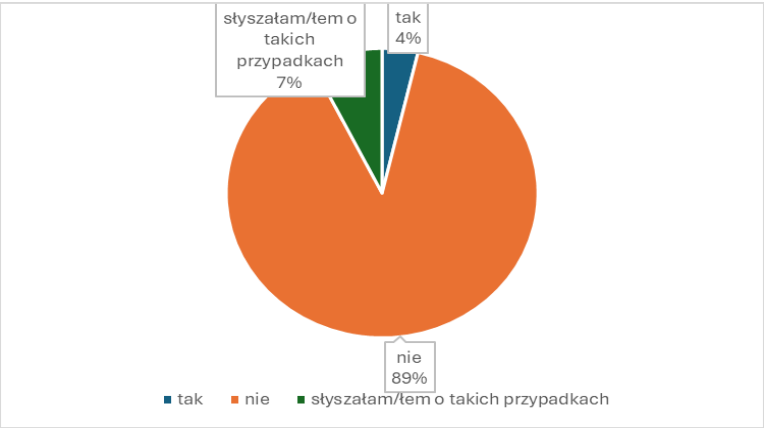

Dane z badania ankietowego

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące skali problemu nierówności płci w gminie. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 16. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?

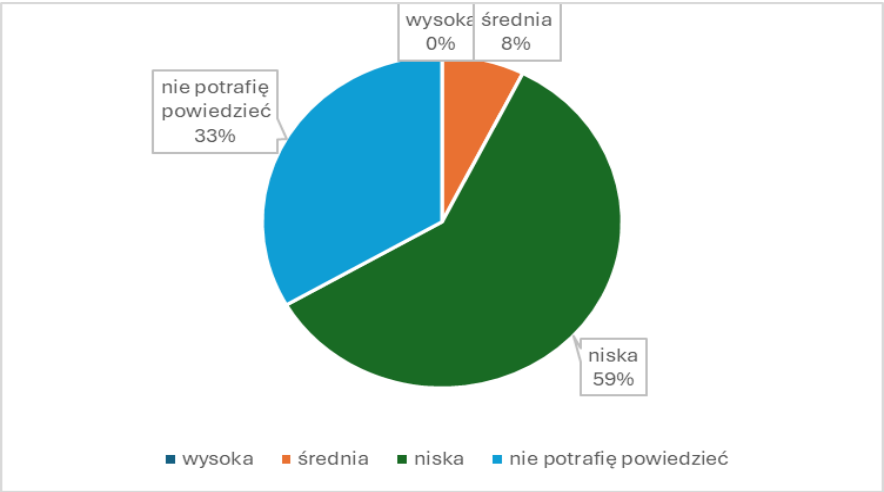

Dane z badania ankietowego

Według 59% badanych skala problemu nierówności płci na terenie gminy jest niska, a zdaniem 8% badanych jest ona średnia. Na to pytanie nie potrafiło odpowiedzieć 33% ankietowanych.

Respondenci udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji płciowej.

37% respondentów nie potrafiła rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii. Prawie 41% badanych nie widzi potrzeby podejmowania działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji płciowej. Jednak blisko 22% ankietowanych potwierdziło potrzebę prowadzenia takich działań. Rozkład odpowiedzi ilustruje zamieszczony poniżej wykres.

Wykres 17. Czy uważa Pani/Pan, że powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

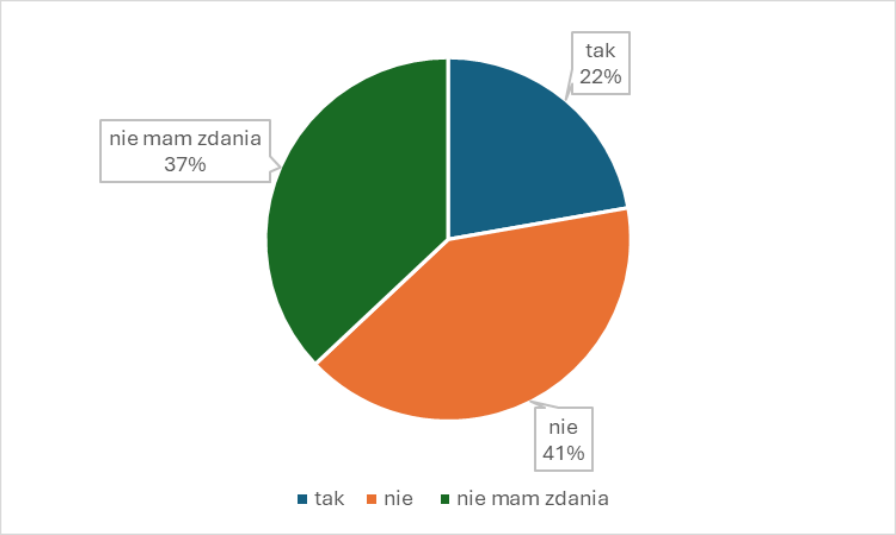

Dane z badania ankietowego.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali rynek pracy i płace, życie rodzinne awans zawodowy (po 19%), udział we władzach samorządowych (14%) oraz działalność społeczną (10%).

Wykres 18. W jakich obszarach powinno się podejmować działania w gminie działania na rzecz równości szans kobiet?

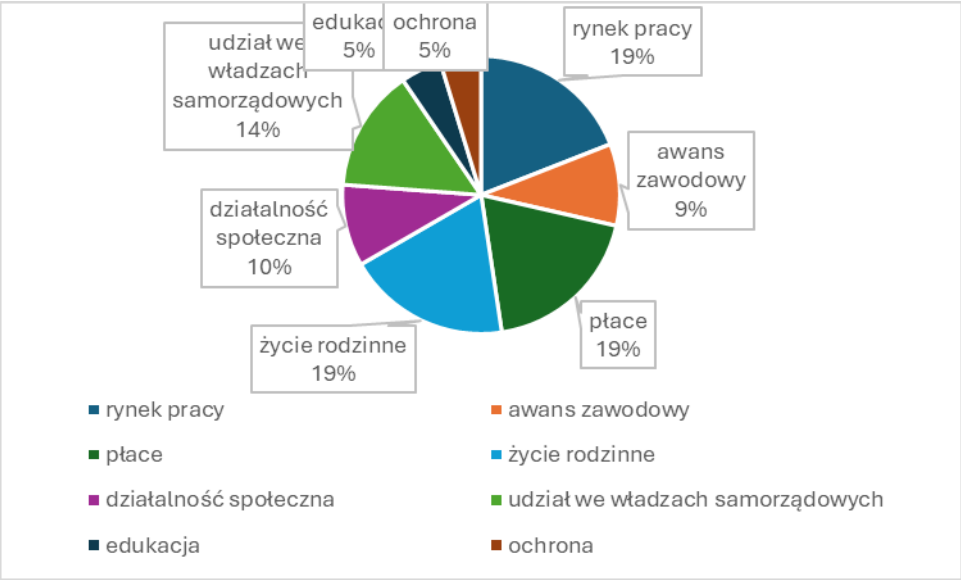

Dane z badania ankietowego.

Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na upowszechnianie wiedzy o dyskryminacji, podnoszenie świadomości społecznej w tym zakresie, prowadzenie kampanii antydyskryminacyjnych oraz promowanie wiedzy na temat praw kobiet, artykuły na stronach internetowych w temacie, wykłady z profesjonalistami, większe nagłośnienie.

Uczestnicy badania ankietowego raczej nie zauważają problemu nierówności szans i dyskryminacji płciowej, bowiem wielu z nich nie potrafi ocenić skali tego problemu. Można domniemywać, iż bierze się to stąd, że zdecydowana większość ankietowanych nie spotkała się bezpośrednio z przypadkami takiej dyskryminacji.

Przy analizie wypowiedzi uczestników ankiety na temat równości szans kobiet i mężczyzn daje się zauważyć znaczny odsetek respondentów, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania" czy „nie potrafię powiedzieć". Dowodzi to stosunkowo niewielkiej znajomości tych problemów i skutków, jakie wywołują w funkcjonowaniu społeczeństwa i, być może, wymaga to wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

18. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono 4 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Buczkowicach (liczba uczniów: 402, liczba nauczycieli: 46),
- Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Godziszce (liczba uczniów: 251, liczba nauczycieli: 34),
- Szkoła Podstawowa im. Jerzego Kukuczki w Kalnej (liczba uczniów: 168, liczba nauczycieli: 34),
- Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Rybarzowicach (liczba uczniów: 293, liczba nauczycieli: 34),

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, iż wszystkie placówki zatrudniają pedagoga i logopedę, uczniowie wszystkich szkół objęci są opieką pielęgniarską, z pomocy doradcy zawodowego i psychologa, mogą skorzystać uczniowie 4 placówek. Wszystkie placówki zapewniają dostęp do Internetu i boisk sportowych oraz sal gimnastycznych. Każda z placówek ma w swojej ofercie zajęcia dodatkowe.

Wszystkie placówki prowadziły dożywianie uczniów.

W wymienionych szkołach dzieci mają zapewnione zajęcia świetlicowe. W ani jednej z placówek oświatowych nie funkcjonują klasy integracyjne.

Patologiczne zjawiska i negatywne zachowania

Przedstawicieli szkół zapytano o patologiczne zjawiska i negatywne zachowania obserwowane w społeczności uczniowskiej. Ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje w tej kwestii zawiera poniższa tabela.

Tabela 35. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2024/2025

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	występowanie		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	2*	5	2
sięganie po alkohol	0**	0	4
sięganie po narkotyki	0***	0	4
niszczenie mienia szkolnego	2	5	2
kradzieże na terenie szkoły	–	–	4
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	1	5	3
udział w grupach negatywnych	–	–	4
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	4	21	0
autoagresja	2	8	2
ucieczki z domu	–	–	4
przestępczość ujawniona	–	–	4
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	3	3

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

*Jedna z placówek podała, że 19% uczniów klas V-VIII deklaruje palenie papierosów – jednak nie ujawniono takich przypadków.

**Jedna z placówek podała, że 21% uczniów klas V-VIII deklaruje sięganie po alkohol – jednak nie ujawniono takich przypadków.

***Jedna z placówek podała, że 19% uczniów klas V-VIII deklaruje sięganie po narkotyki – jednak nie ujawniono takich przypadków.

Uczestnicy badania (trzy z czterech placówek) zauważyli wzrost negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych w ciągu ostatnich trzech lat.

Przedstawicieli szkół zapytano również o stwierdzone dysfunkcje i patologie w otoczeniu domowym uczniów. Szczegółowe informacje w tej kwestii zawiera poniższa tabela.

Tabela 36. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2024/2025

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	13
zaniedbanie	1
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	4
przemoc w rodzinie	3
wykorzystywanie seksualne dzieci	0
przestępczość	0

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, przypadki przemocy w rodzinie oraz uzależnień i zaniedbań.

W odczuciu respondentów w ostatnich trzech latach przybyło zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji w rodzinach uczniów. Placówki wymieniają bulling, cyberprzemoc, wulgaryzmy, niszczenie mienia, łamanie prawa szkolnego, arogancja i negowanie poleceń nauczycieli, podejmowanie zachowań ryzykownych, niewłaściwa aktywność w sieci. Ponadto zwiększyła się ilość negatywnych zachowań w relacjach rówieśniczych, problemów związanych z hejtem wśród dzieci i młodzieży. Jedna z badanych placówek zaznacza, że powodem mogą być częstsze rozwody, konflikty między rodzicami, alkohol w rodzinie, czy brak kontroli nad aktywnością dziecka w Internecie i mediach społecznościowych.

Współpraca szkoły z rodzicami uczniów

Przybiera różne formy i przez wszystkich uczestników badania została oceniona pozytywnie. Rodzice są informowani o problemach dotyczących szkoły i uczniów, biorą udział w zebraniach, odbywają się spotkania i rozmowy indywidualne, co ma za zadanie wspieranie kompetencji wychowawczych. W kontaktach z rodzicami szkoły wykorzystują także nowoczesne technologie, przesyłając informacje za pomocą poczty elektronicznej. Prowadzona jest pedagogizacja rodziców, organizowane są konsultacje i tematyczne prelekcje. Rodzice włączają się również w działania realizowane na terenie szkół poprzez pomoc w organizacji imprez świątecznych i okolicznościowych, festynów szkolnych i wycieczek, a także inicjują własne projekty, np. „Dobre praktyki".

Współpraca szkoły z instytucjami i organizacjami

Do podmiotów, z którymi szkoła najczęściej współpracuje, zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policję, Gminny Ośrodek Kultury, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, kuratorów sądowych, asystenta rodziny oraz parafie, Przedszkole w Rybarzowicach, Ochotnicze Straże Pożarne, Koła Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Rybarzowice i Towarzystwo Społeczno-Kulturalne.

Pomoc, jaką szkoła oferuje dzieciom z rodzin ubogich

Placówki współpracują z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, przede wszystkim zapewniając możliwość bezpłatnego dożywiania. Ponadto szkoły wymieniały formy pomocy takie jak: dofinansowanie do wycieczek (wsparcie sponsorów), udzielanie informacji o możliwych formach pomocy, pomoc rzeczowa, paczki żywnościowe, zbiórka odzieży, finansowanie przez sponsora prywatnego obiadów. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na stypendia socjalne a także pomoc psychologiczno-pedagogiczną.

Pomoc, jaką szkoła oferuje dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie

Wśród działań na rzecz uczniów z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień i przemocy ankietowani wymienili m.in.: programy rekomendowane, obejmowanie wsparciem psychologiczno-pedagogicznym, porady i konsultacje, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, pomoc w nauce, zajęcia profilaktyczno-wychowawcze, udział w zajęciach dodatkowych, dofinansowanie do wycieczek edukacyjnych.

Działanie profilaktyczne, jakie szkoła oferuje do uczniów na terenie szkoły.

Wśród respondentów wymieniano: warsztaty profilaktyczne dla uczniów i rodziców, cykliczne zajęcia profilaktyczno-wychowawcze, projekty, m.in. „za jaki" i programy rekomendowane, udział szkoły w kampaniach edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień, rozwijania kompetencji emocjonalno-społecznych, profilaktyki przemocy, zajęcia socjoterapeutyczne, czy spotkania z dzielnicowym.

19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Buczkowice wynika, że w latach 2023-2024 liczba osób w wieku poprodukcyjnym rosła, stale zwiększał się także udział tej grupy wiekowej w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 37. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2024
liczba mieszkańców gminy ogółem	10 851	10 824
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	2257	2295
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy	20,8%	21.2%

Dane Urzędu Gminy Buczkowice.

Przytoczone dane pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje niejednokrotnie konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Buczkowicach w 2024 r. udzielił pomocy 60 osobom w wieku powyżej 56 lat, co przełożyło się na 46% ogółu odbiorców pomocy społecznej w gminie.

W ramach swojej działalności GOPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze i specjalistyczne psychiatryczne usługi opiekuńcze. Są to szczególne formy pomocy kierowane przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 38. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2022-2024

formy pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
usługi opiekuńcze	11	14	11	16	22	19
Specjalistyczne psychiatryczne usługi opiekuńcze	5	6	6	5	6	6

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach.

Warto dodać, że na terenie Buczkowic funkcjonuje Prywatny Dom Opieki „Willa Seniora" zapewniający całodobową opiekę 27 osobom starszym i niepełnosprawnym.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania bądź nie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 19. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

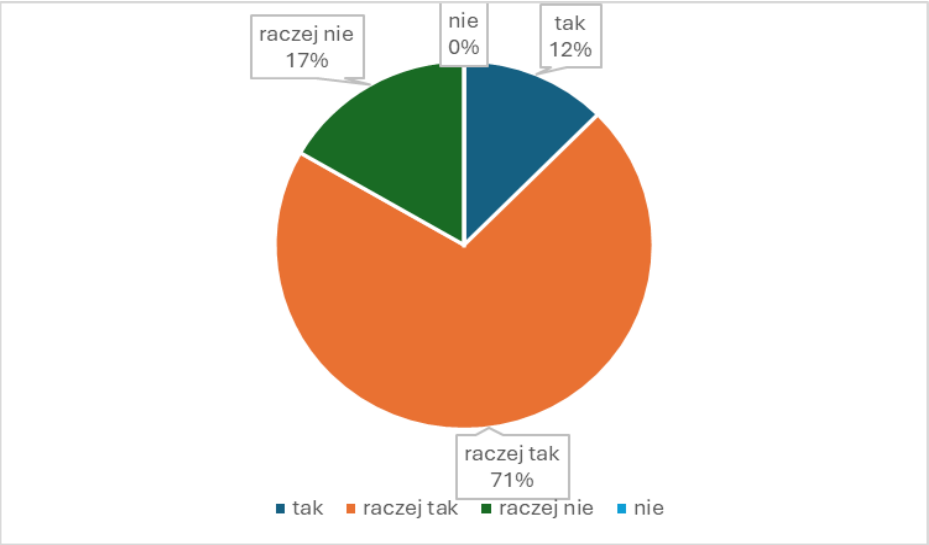

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość mieszkańców uważa, że w działaniach realizowanych w gminie uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, 17% badanych nie podziela tego zdania.

Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotykają osób starszych w gminie, respondenci wskazywali, że najczęściej wskazywane problemy osób starszych w gminie dotyczą samotności, niskiego zaangażowania społecznego oraz braku wsparcia ze strony rodziny. Mieszkańcy zwracają uwagę na wykluczenie cyfrowe i brak pomocy w korzystaniu z nowych technologii. Często pojawia się także temat niewystarczającej opieki zdrowotnej i opiekuńczej, w tym braku dostępnych i przystępnych cenowo domów lub miejsc opieki dziennej. Wskazywano również na niewystarczające środki finansowe, które utrudniają seniorom codzienne funkcjonowanie.

Uczestnicy badania dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny sytuacji seniorów oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż zdecydowaną większość ankietowanych stanowiły osoby przed 45. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców gminy, była reprezentowana przez 14% badanych. Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinie, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, należy wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bieżące informacje dotyczące aktualnej liczby osób niepełnosprawnych są często trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Wyniki spisu dotyczące osób niepełnosprawnych nie zawsze są dostępne na poziomie gmin, a po upływie kolejnych lat dane liczbowe należałoby traktować jako szacunkowe. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie Buczkowice, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach wynika, że w latach 2022-2024 niepełnosprawność była pierwszym, pod względem liczby beneficjentów, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w tych rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS.

Tabela 39. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba rodzin	44	54	47
liczba osób łącznie w rodzinach	66	76	55

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach.

Należy dodać, że w 2024 r. GOPS wypłacił 232 świadczenia w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) wydanych mieszkańcom w latach 2022-2024. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 40. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba orzeczeń o niepełnosprawności	10	26	23
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	171	209	228
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	75	81	82
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	66	100	114
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	30	28	32

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej.

Osoby niepełnosprawne z terenu gminy Buczkowice mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotykają osób niepełnosprawnych

w gminie. W odpowiedzi wskazywano najczęściej problemy dotyczące przede wszystkim barier architektonicznych, takich jak brak wind w urzędzie i szkole czy wysokie krawężniki utrudniające poruszanie się. Mieszkańcy zwracają też uwagę na niewystarczającą liczbę asystentów oraz ograniczoną dostępność transportu. Problemem jest również brak atrakcji i miejsc aktywności dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wskazuje to na konieczność poprawy infrastruktury, usług wspierających i oferty społeczno-kulturalnej w gminie dedykowanych dla osób niepełnosprawnych.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki. Wzięto także pod uwagę kwestie spoza wymienionych obszarów.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

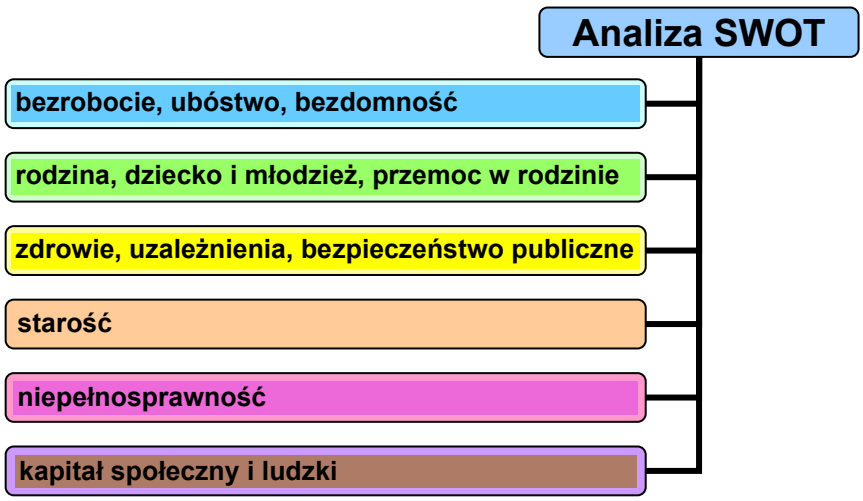

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
Mocne strony	**Słabe strony**
• **Działania na rzecz pozyskiwania inwestorów** ukierunkowane na rozwój gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. • **Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców** poprzez inicjowanie lokalnych działań proaktywnych. **Realizacja działań ograniczających bezrobocie**, w tym programów skierowanych do kobiet. • **Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych** poprzez szkolenia, doradztwo i instrumenty rynku pracy. • **Upowszechnianie informacji o rynku pracy**, w tym ofert zatrudnienia, usług poradnictwa zawodowego i szkoleń. • **Pozyskiwanie środków zewnętrznych** (m.in. funduszy UE) na działania związane z przeciwdziałaniem bezrobociu. • **Realizacja programów pomocowych** oraz organizacja akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich. • **Brak zidentyfikowanego problemu bezdomności** na terenie gminy. • **Niska stopa bezrobocia** oraz **wysoka liczba wolnych miejsc pracy**. • **Szeroki system świadczeń socjalnych**, który ogranicza skalę ubóstwa wśród mieszkańców.	• **Brak inicjatyw w zakresie ekonomii społecznej,** w tym niewystarczające działania na rzecz tworzenia spółdzielni socjalnych i innych podmiotów mogących generować miejsca pracy. • **Niska motywacja części kobiet do podjęcia zatrudnienia**, wynikająca m.in. z dostępności świadczeń socjalnych. • **Brak mieszkań socjalnych** ograniczający możliwości wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub bezdomnością.
Szanse	**Zagrożenia**
• **Rosnące zainteresowanie inwestorów** lokowaniem działalności gospodarczej na terenie gminy. • **Wzrost zainteresowania mieszkańców prowadzeniem działalności gospodarczej,** co sprzyja rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości. • **Zmniejszająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych**, co poprawia strukturę lokalnego rynku pracy. • **Wzrost skuteczności działań aktywizacyjnych**, prowadzący do zwiększenia zatrudnienia wśród osób objętych wsparciem. **Zwiększająca się liczba ofert pracy** dostępnych dla mieszkańców. **Możliwość dalszego pozyskiwania środków zewnętrznych** na działania ograniczające bezrobocie i ubóstwo.	• **Ryzyko wzrostu bezrobocia wśród kobiet**, co może pogłębiać nierówności na rynku pracy. • **Niski poziom zainteresowania tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej**, ograniczający rozwój alternatywnych form zatrudnienia. • **Niewystarczające zainteresowanie szkoleniami i poradnictwem zawodowym** wśród osób bezrobotnych, co może obniżać efektywność działań aktywizacyjnych.

Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w inicjatywy pomocowe na rzecz osób ubogich. **Stabilna sytuacja w zakresie ubóstwa**, bez tendencji wzrostowych. **Brak wzrostu liczby osób bezdomnych**, co sprzyja utrzymaniu stabilności społecznej. **Wysoka atrakcyjność inwestycyjna gminy** w ocenie mieszkańców.	

Analiza uwarunkowań w obszarze bezrobocia, ubóstwa i bezdomności wskazuje na przewagę mocnych stron. Do najważniejszych z nich należą: konsekwentne działania ukierunkowane na przyciąganie inwestorów tworzących nowe miejsca pracy, prowadzenie inicjatyw zmierzających do ograniczania bezrobocia, w tym szczególnie wśród kobiet, a także podejmowanie przedsięwzięć służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. Istotną rolę odgrywa również upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy, dostępnych usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach.

Jednocześnie szczególnej uwagi oraz intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, instytucji publicznych i organizacji społecznych wymagają zidentyfikowane słabe strony i zagrożenia. Należą do nich przede wszystkim: niski poziom zainteresowania tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej, rosnące bezrobocie wśród kobiet, czy niewystarczające zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach.

RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
Mocne strony	**Słabe strony**
• **Analizowanie problemów rodzin** - systematyczne rozpoznawanie sytuacji rodzin, dzieci i młodzieży przez GOPS, umożliwiające trafne planowanie działań pomocowych. • **Wsparcie asystentów rodziny** - obecność profesjonalnych asystentów pracujących z rodzinami dysfunkcyjnymi. • **Dostęp do poradnictwa specjalistycznego** - zapewnienie rodzinom możliwości korzystania z pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej. • **Analiza potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci** - monitorowanie sytuacji tej grupy przez GOPS. • **Monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną** - bieżąca ocena potrzeb w zakresie edukacji przedszkolnej. • **Dysponowanie odpowiednią kadrą i bazą dydaktyczną** - szkoły posiadają zasoby umożliwiające prawidłowy rozwój uczniów. • **Przygotowana kadra ds. przeciwdziałania przemocy** - pracownicy instytucji lokalnych posiadają kompetencje do pracy z osobami dotkniętymi przemocą. • **Zapewnianie pomocy ofiarom przemocy** - funkcjonowanie mechanizmów wsparcia na poziomie gminy. • **Działania profilaktyczne i edukacyjne** - prowadzenie akcji zwiększających świadomość społeczną w zakresie przemocy. • **Rodziny wielopokoleniowe** - obecność struktur rodzinnych sprzyjających wzajemnemu wsparciu. • **Dobra współpraca Zespołu Interdyscyplinarnego** - efektywna koordynacja działań pomocowych.	• **Brak placówek wsparcia dziennego** - niedostateczna oferta świetlic środowiskowych i miejsc opieki dla dzieci i młodzieży. • **Brak monitorowania potrzeb opieki nad dziećmi do lat 3** - luka informacyjna utrudniająca planowanie usług żłobkowych. • **Utrwalone stereotypy myśleniowe dotyczące przemocy** - niska świadomość społeczna u części społeczeństwa. • **Hermetyczne społeczności lokalne** - utrudniony przepływ informacji i zgłaszanie problemów. • **Brak miejsc opieki dla dzieci do lat 3** - niewystarczająca infrastruktura żłobkowa.
Szanse	**Zagrożenia**
• **Rosnące zainteresowanie inwestorów** lokowaniem działalności gospodarczej na terenie gminy.	• **Nasilanie się problemów rodzinnych** - czynniki społeczne i ekonomiczne mogą pogarszać

• **Stabilna liczba rodzin dysfunkcyjnych** - brak wzrostu skali problemu umożliwia skuteczniejsze działania profilaktyczne. • **Niezwiększająca się liczba rodzin samotnie wychowujących dzieci** - utrzymanie dotychczasowego poziomu potrzeb pomocowych. • **Wystarczająca oferta opieki przedszkolnej** - możliwość dalszego rozwoju edukacji wczesnodziecięcej. • **Dobra sytuacja finansowa gminy** - potencjał do inwestowania w edukację i wsparcie rodzin. • **Wystarczająca kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą** - możliwość utrzymania wysokiej jakości usług pomocowych. • **Niewzrastająca liczba przypadków przemocy** - sprzyjające warunki do działań profilaktycznych. • **Spadek społecznego przyzwolenia na przemoc** - rosnąca świadomość i gotowość do reagowania. • **Wzrost świadomości społecznej** - większa otwartość na korzystanie z pomocy. • **Rosnące zainteresowanie edukacją rodzicielską** - możliwość rozwijania programów wspierających kompetencje wychowawcze.	funkcjonowanie rodzin. • **Wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia** - rosnące obciążenie systemu pomocowego. • **Brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego** - ograniczenia infrastrukturalne i finansowe. • **Niewystarczająca oferta opieki żłobkowej** - ryzyko narastania potrzeb wśród młodych rodzin.

Analiza uwarunkowań w obszarze rodzina, dziecko i młodzież oraz przemoc w rodzinie wskazuje na przewagę mocnych stron, do których należą przede wszystkim: podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom rodzin, zapewnianie wsparcia przez asystentów rodziny, systematyczne analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci, dysponowanie placówkami wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży wraz z odpowiednią bazą dydaktyczną sprzyjającą ich prawidłowemu rozwojowi, a także udzielanie pomocy i wsparcia ofiarom przemocy domowej oraz prowadzenie działań uwrażliwiających społeczność lokalną na to zjawisko.

Dostrzegane atuty, nawet w zestawieniu z pojawiającymi się szansami, nie mogą jednak przesłonić powagi zagrożeń, z którymi należy się zmierzyć. Szczególny niepokój budzi narastająca skala problemów wpływających na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, systematyczny wzrost liczby rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia, brak możliwości tworzenia nowych placówek wsparcia

dziennego na terenie gminy oraz niewystarczająca - w stosunku do potrzeb mieszkańców - oferta opieki żłobkowej. Są to kwestie, które należy bezwzględnie uwzględnić przy programowaniu działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
Mocne strony	**Słabe strony**
• **Dostęp do opieki zdrowotnej** - zapewnienie mieszkańcom możliwości korzystania ze świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej. • **Promocja zdrowego stylu życia** - inicjowanie przedsięwzięć ukierunkowanych na kształtowanie prozdrowotnych postaw. • **Działania na rzecz środowiska** - aktywność samorządu w obszarze poprawy stanu środowiska naturalnego. • **Wsparcie rodzin dotkniętych uzależnieniami** -dostęp do pomocy psychospołecznej i prawnej w GOPS. • **Wykwalifikowana kadra** - odpowiednie przygotowanie specjalistów pracujących z osobami uzależnionymi. • **Profilaktyka w placówkach oświatowych** - prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych dotyczących uzależnień. • **Inwestycje w bezpieczeństwo** - inicjatywy samorządu na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa na drogach. • **Niski poziom przestępczości** - stabilna i korzystna sytuacja w zakresie bezpieczeństwa na terenie gminy.	• **Znikoma ilość programów o przestępczości** - realizowanie w minimalnym stopniu w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących przestępczości i jej skutków. • **Ograniczony dostęp do specjalistów** - brak możliwości korzystania z usług lekarzy specjalistów w ramach NFZ.
Szanse	**Zagrożenia**
• **Rosnące zainteresowanie zdrowym stylem życia** -sprzyjające warunki do rozwijania działań prozdrowotnych. • **Poprawa środowiska naturalnego** - pozytywne zmiany wpływające na zdrowie mieszkańców. • **Stabilna liczba osób uzależnionych** - brak wzrostu skali problemu uzależnień i współuzależnień. • **Brak potrzeby zwiększania kadry** - stabilne zapotrzebowanie na	• **Bariery finansowe i lokalowe** — ograniczenia utrudniające pełne zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej.

specjalistów. • **Niewzrastające zagrożenie przestępczością** - utrzymujący się niski poziom zagrożeń wśród młodzieży. • **Wzrost bezpieczeństwa publicznego** - poprawiający się poziom bezpieczeństwa mieszkańców i bezpieczeństwa drogowego.	

Analiza uwarunkowań w obszarze zdrowia, uzależnień i bezpieczeństwa publicznego wskazuje na istotne słabe strony oraz zagrożenia. Do najważniejszych należą: ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów w ramach NFZ, bariery finansowe i lokalowe utrudniające pełne zabezpieczenie świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej, a także brak realizacji w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących przestępczości i jej negatywnych konsekwencji. Dodatkowym wyzwaniem pozostaje niechęć osób uzależnionych do podejmowania leczenia.

Mimo że obszar ten charakteryzuje się przewagą mocnych stron - takich jak zapewnienie mieszkańcom dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie działań promujących zdrowy styl życia, prowadzenie przez szkoły profilaktyki i edukacji w zakresie uzależnień czy udzielanie rodzinom dotkniętym problemem uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej - wskazane zagrożenia mogą w istotny sposób utrudniać osiągnięcie zakładanych efektów w procesie wdrażania strategii.

STAROŚĆ	
Mocne strony	**Słabe strony**
• **Informowanie seniorów** o dostępnych formach wsparcia, w tym usługach opiekuńczych, świadczeniach oraz inicjatywach lokalnych. • **Wykwalifikowana kadra opiekuńcza** zatrudniona w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, zapewniająca usługi adekwatne do potrzeb osób starszych. • **Systematyczna analiza potrzeb opiekunów rodzinnych** sprawujących opiekę nad seniorami, prowadzona przez GOPS. • **Obecność rodzin wielopokoleniowych**, które podtrzymują tradycje, wzmacniają więzi społeczne oraz zapewniają seniorom poczucie bezpieczeństwa i opiekę.	• **Niewystarczająca oferta aktywizacyjna** umożliwiająca kontynuowanie aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób starszych. • **Brak instytucjonalnych form wsparcia**, takich jak dom dziennego pobytu czy klub seniora, na terenie gminy.
Szanse	**Zagrożenia**
• **Możliwość zaspokajania potrzeb opiekuńczych** poprzez rozwój usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz asystentury dla osób starszych realizowanych przez GOPS. • **Rozwój lokalnych usług społecznych** ukierunkowanych na seniorów, w tym potencjalne tworzenie nowych form wsparcia dziennego. • **Wzrost świadomości społecznej** dotyczącej potrzeb osób starszych, co może sprzyjać rozwojowi inicjatyw międzypokoleniowych i wolontariatu.	• **Dynamiczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym**, powodujący zwiększone zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i wsparcie społeczne. • **Rosnąca liczba seniorów korzystających z pomocy społecznej**, co może obciążać system wsparcia. • **Zwiększająca się liczba osób wymagających usług opiekuńczych**, w tym specjalistycznych. • **Pozostawianie seniorów bez należytej opieki** przez najbliższych członków rodziny. • **Brak dostępu do instytucjonalnych form wsparcia**, takich jak klub seniora czy dom dziennego pobytu. • **Niezaspokojenie potrzeb w zakresie aktywności społecznej i edukacyjnej**, prowadzące do pogłębiania izolacji. • **Poczucie wykluczenia społecznego**

	wśród osób starszych. • **Zanik więzi społecznych**, szczególnie w środowiskach o malejącej liczbie rodzin wielopokoleniowych.

Analiza uwarunkowań dla obszaru starości wskazuje, że gmina dysponuje szeregiem mocnych stron, które stanowią solidną podstawę do prowadzenia skutecznej polityki senioralnej. Do najważniejszych należą: systematyczne informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, analizowanie potrzeb rodzin opiekujących się seniorami, a także odpowiednio przygotowana kadra pracowników świadczących usługi opiekuńcze. Istotnym atutem jest również tworzenie warunków sprzyjających kontynuowaniu aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej przez osoby starsze.

Jednocześnie analiza ujawnia liczne zagrożenia, które wymagają skoordynowanej reakcji instytucji publicznych i organizacji społecznych. Do najpoważniejszych należą: dynamiczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze demograficznej gminy, zwiększająca się liczba seniorów korzystających ze wsparcia pomocy społecznej oraz rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze. Dodatkowym wyzwaniem jest zjawisko pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych oraz brak dostępu do instytucjonalnych form wsparcia, takich jak klub seniora czy dom dziennego pobytu.

W kontekście postępującego starzenia się społeczeństwa kwestie te powinny stać się przedmiotem szczególnej troski wszystkich podmiotów zaangażowanych w lokalną politykę społeczną. Wymagają one zarówno działań o charakterze prewencyjnym, jak i rozwoju kompleksowego systemu wsparcia, który zapewni seniorom bezpieczeństwo, godność oraz możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
Mocne strony	**Słabe strony**
• **Monitorowanie orzeczeń** - systematyczne śledzenie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy, co umożliwia bieżące planowanie wsparcia. • **Informowanie o prawach** - skuteczne przekazywanie osobom z niepełnosprawnościami informacji o przysługujących im uprawnieniach oraz dostępnych formach pomocy. • **Specjalistyczne usługi opiekuńcze** - organizowanie i świadczenie usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb. • **Likwidacja barier** - podejmowanie działań zmierzających do usuwania barier utrudniających codzienne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych. • **Upowszechnianie ofert pracy** - przekazywanie osobom niepełnosprawnym informacji o wolnych miejscach pracy na lokalnym rynku. • **Wsparcie dla przedsiębiorców** - informowanie pracodawców o możliwościach refundacji kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych ze środków PFRON. • **Wyrównywanie szans edukacyjnych** - prowadzenie działań wspierających dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami w dostępie do edukacji. • **Kompleksowe usługi opiekuńcze** - zaspokajanie przez GOPS potrzeb w zakresie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz asystentury.	• **Poczucie wykluczenia społecznego** - część osób niepełnosprawnych doświadcza ograniczonego udziału w życiu społecznym, co wpływa na ich dobrostan i aktywność.

Szanse	Zagrożenia
• **Stabilna liczba osób niepełnosprawnych** - brak wzrostu liczby osób z niepełnosprawnościami sprzyja utrzymaniu efektywności systemu wsparcia. • **Akceptacja społeczna dla likwidacji barier** - rosnąca świadomość mieszkańców w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych. • **Oferty pracy na rynku lokalnym** - dostępność stanowisk pracy dostosowanych do możliwości osób niepełnosprawnych. • **Zatrudnienie u lokalnych przedsiębiorców** - gotowość firm do zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.	• **Rosnąca liczba osób korzystających z pomocy społecznej** - zwiększające się zapotrzebowanie na wsparcie może obciążać system. • **Wzrost liczby osób z zaburzeniami psychicznymi** - rosnące potrzeby w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych. • **Wzrost liczby dzieci z niepełnosprawnościami** - konieczność intensyfikacji działań edukacyjnych i wyrównawczych. • **Brak mieszkań chronionych** - ograniczone możliwości zapewnienia samodzielności i bezpieczeństwa osobom wymagającym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Analiza uwarunkowań w obszarze niepełnosprawności wskazuje na szereg mocnych stron, które stanowią solidną podstawę do dalszego rozwoju polityki społecznej. Do kluczowych atutów należą: Specjalistyczne usługi opiekuńcze - skuteczna organizacja i realizacja usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, umożliwiająca im funkcjonowanie w środowisku lokalnym. Likwidacja barier - systematyczne działania na rzecz usuwania barier architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych utrudniających codzienne życie osób z niepełnosprawnościami. Wsparcie rynku pracy - upowszechnianie ofert zatrudnienia oraz informacji o wolnych miejscach pracy, co sprzyja aktywizacji zawodowej. Wyrównywanie szans edukacyjnych - prowadzenie działań wspierających dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, umożliwiających im pełniejsze uczestnictwo w procesie edukacyjnym. Jednocześnie konieczne jest uwzględnienie zagrożeń, które mogą ograniczać skuteczność działań w tym obszarze. Do najistotniejszych należą: Wzrost liczby osób korzystających ze wsparcia - systematycznie rosnąca liczba osób z niepełnosprawnościami wymagających pomocy społecznej. Zwiększające się potrzeby w zakresie opieki specjalistycznej - wzrost liczby osób z zaburzeniami psychicznymi, które wymagają intensywnych i specjalistycznych form wsparcia. Rosnąca liczba dzieci z niepełnosprawnościami - zwiększająca się grupa dzieci

wymagających działań ukierunkowanych na wyrównywanie szans edukacyjnych i społecznych.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
Mocne strony	**Słabe strony**
• **Wzrost jakości życia** - obserwowany, systematyczny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, wynikający m.in. z poprawy infrastruktury, usług publicznych i aktywności społecznej. • **Upowszechnianie informacji o NGO** - skuteczne popularyzowanie wiedzy o lokalnych organizacjach pozarządowych, co sprzyja budowaniu partnerstw i aktywizacji społecznej. • **Rozwój oferty kulturalnej i sportowej** - podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej kierowanej do mieszkańców. • **Integracja społeczności lokalnej** – inicjowanie przedsięwzięć sprzyjających budowaniu więzi społecznych i wzmacnianiu tożsamości lokalnej. • **Pozyskiwanie środków zewnętrznych** - prowadzenie działań ukierunkowanych na zdobywanie dodatkowych funduszy na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej. • **Podnoszenie kwalifikacji kadr** - systematyczne doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, zwiększające skuteczność działań instytucjonalnych.	• **Niski poziom aktywizacji mieszkańców** - brak działań zachęcających mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych i współtworzenia życia społecznego. • **Niedostosowana sieć placówek pomocowych** - niewystarczająca liczba placówek pomocy społecznej oraz ich niedopasowanie do aktualnych potrzeb mieszkańców. • **Brak działań na rzecz wolontariatu** - niepodejmowanie inicjatyw mających na celu rozwój i promocję wolontariatu. • **Ograniczone konsultacje społeczne** - brak systematycznych konsultacji społecznych w sprawach istotnych dla mieszkańców, co ogranicza partycypację i współodpowiedzialność.

Szanse	Zagrożenia
• **Potencjał rozwojowy gminy –** zasoby i możliwości gminy sprzyjające dalszemu rozwojowi oraz poprawie jakości życia mieszkańców. • **Wzrost inicjatyw oddolnych –** rosnąca liczba lokalnych inicjatyw społecznych, które mogą wzmacniać kapitał społeczny. • **Rosnące zainteresowanie ofertą kulturalną i sportową** – zwiększająca się liczba osób korzystających z zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, w tym dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. • **Zmniejszanie ryzyka wykluczenia społecznego –** malejąca liczba osób zagrożonych marginalizacją, co sprzyja budowaniu spójności społecznej. • **Dostęp do środków zewnętrznych –** możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych zwiększających efektywność działań pomocowych. • **Możliwość wzmacniania kadr pomocowych –** dysponowanie środkami pozwalającymi na dostosowanie liczebności i kwalifikacji pracowników do aktualnych potrzeb społecznych.	• **Niskie zainteresowanie NGO** – brak zaangażowania mieszkańców w działalność organizacji pozarządowych, co ogranicza rozwój społeczeństwa obywatelskiego. • **Wzrost zapotrzebowania na pomoc społeczną** – rosnące potrzeby w zakresie wsparcia socjalnego mogą obciążać system pomocy społecznej. • **Słabe zainteresowanie wolontariatem** – niski poziom aktywności wolontariackiej ogranicza możliwości realizacji działań społecznych i integracyjnych.

Analiza uwarunkowań w obszarze kapitału społecznego i ludzkiego wskazuje na wyraźną przewagę mocnych stron, które stanowią solidną podstawę dalszego rozwoju społecznego gminy. Do kluczowych atutów należy zaliczyć przede wszystkim odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, systematycznie poszerzaną i uatrakcyjnianą ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną, a także skuteczne upowszechnianie informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych. Istotnym elementem wzmacniającym kapitał społeczny jest również inicjowanie działań integrujących społeczność lokalną, sprzyjających budowaniu więzi i aktywności obywatelskiej. Na uwagę zasługuje także możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy społecznej oraz efektywne pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na realizację zadań w tym sektorze.

Jednocześnie przewaga mocnych stron oraz liczne szanse rozwojowe nie mogą przesłonić znaczenia zidentyfikowanych słabych stron i zagrożeń, które wymagają zdecydowanej reakcji. Wśród najistotniejszych wyzwań należy wymienić brak działań zachęcających mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, a także niewystarczające działania na rzecz rozwoju i promocji wolontariatu. Problematyczny pozostaje również niski poziom zaangażowania mieszkańców w działalność organizacji pozarządowych, co ogranicza potencjał społeczeństwa obywatelskiego.

Dodatkowo gmina mierzy się ze wzrostem zapotrzebowania na wsparcie ze strony systemu pomocy społecznej, przy jednoczesnej niewystarczającej i niedostosowanej do potrzeb sieci placówek pomocowych. W kontekście niekorzystnych tendencji demograficznych czynniki te nabierają szczególnego znaczenia i w sposób bezpośredni wpływają na konieczność odpowiedniego ukierunkowania działań strategicznych w obszarze kapitału społecznego i ludzkiego.

III. PROGRAMOWANIE

Wyniki diagnozy problemów społecznych, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej gminy Buczkowice na lata 2026-2031. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych występujących w gminie obecnie, jak i zapobiec ich wystąpieniu w najbliższych latach.

Działania te zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

1. **Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności**
2. **Wspieranie rodzin**
3. **Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
4. **Przeciwdziałanie uzależnieniom**
5. **Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
6. **Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych**
7. **Zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin**
8. **Podnoszenie poziomu i jakości życia mieszkańców**
9. **Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom gminy**
10. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

1. MISJA

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Buczkowice na lata 2026-2031, jest następująca:

Gmina Buczkowice
zapewnia mieszkańcom równe szanse rozwoju,
realizuje idee społeczeństwa obywatelskiego,
promuje aktywizację społeczną.

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

CEL STRATEGICZNY 1.
Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności.

Cele operacyjne:

1. **Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom wymagającym wsparcia.**
2. **Aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy.**
3. **Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.
Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom wymagającym wsparcia:

1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji materialnej.
2. Zabezpieczanie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich oraz zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
3. Wspieranie osób i rodzin pracą socjalną z wykorzystaniem kontraktów socjalnych i projektów socjalnych.
4. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem.
5. Organizowanie zbiórek odzieży, mebli i artykułów gospodarstwa domowego na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i ubogich.
6. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem.
7. Podjęcie działań zmierzających do utworzenia mieszkań socjalnych na terenie gminy.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Aktywizowanie osób bezrobotnych i poszukujących pracy:

1. Upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach, m.in. za pośrednictwem Centrum Integracji Społecznej.
2. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami w celu pozyskiwania informacji o wolnych miejscach pracy.
3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy.
4. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi i pozostającymi bez pracy z wykorzystaniem kontraktów socjalnych.
5. Zapewnienie możliwości osobom bezrobotnym i poszukującym zatrudnienia korzystania z poradnictwa specjalistycznego i zapoznania się z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
6. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci.
7. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych, mogących tworzyć miejsca pracy.
8. Wspieranie i promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej.
9. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.

Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym:

1. Monitorowanie zagrożeń prowadzących do występowania zjawiska bezdomności na terenie gminy.
2. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego.
3. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, zapewnienie im schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania	czas realizacji
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy,	Powiatowy Urząd Pracy, inwestorzy,	budżet samorządowy i centralny, fundusze	działania ciągłe

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, organizacje pozarządowe.	lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.	2026-2031

CEL STRATEGICZNY 2.
Wspieranie rodzin,
podnoszenie poziomu i jakości życia mieszkańców gminy.

Cele operacyjne:

1. **Wzmacnianie potencjału rodzin.**
2. **Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.**
3. **Dbałość o rozwój dzieci i młodzieży.**
4. **Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Wzmacnianie potencjału rodzin:

1. Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
2. Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywania konfliktów rodzinnych.
3. Kształtowanie kompetencji społecznych rodzin, wzmacnianie więzi rodzinnych, prowadzenie poradnictwa w zakresie kultury spędzania czasu wolnego, promowanie prawidłowego modelu rodziny.
4. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
5. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
6. Rozwijanie współpracy z pedagogami szkolnymi.
7. Podejmowanie działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinach niepełnych.

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

8. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego dla rodzin naturalnych oraz zastępczych.
9. Wspierania inicjatyw mających na celu tworzenie różnych form opieki nad dziećmi do lat 3.
10. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem.
11. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych i Kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.
Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej:

1. Zapewnienie osobom uzależnionym, w szczególności od alkoholu i środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.
3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego, a w razie potrzeby zapewnienie schronienia w celu odizolowania od sprawców przemocy.
4. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych.
5. Prowadzenie działań mających na celu zwiększenie świadomości społecznej w zakresie możliwości podejmowania interwencji w sytuacji wystąpienia przemocy domowej.
6. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.
7. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, podnoszenie kwalifikacji członków zespołu w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie.
8. Poszerzanie współpracy różnych podmiotów instytucjonalnych na rzecz podniesienia skuteczności wsparcia dla osób i rodzin doznających przemocy.
9. Organizowanie warsztatów dla dzieci i młodzieży w zakresie uświadamiania problemu uzależnień i przemocy w rodzinie.

10. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.
Dbałość o rozwój dzieci i młodzieży.

1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie interwencji w tym zakresie.
2. Doskonalenie kadr oświatowych poprzez zapewnienie nauczycielom możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów.
4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
5. Zapewnienie uczniom niepełnosprawnym dostępu do kształcenia, m.in. poprzez organizację nauczania indywidualnego.
6. Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny.
7. Rozszerzanie w miarę posiadanych możliwości oferty zajęć pozalekcyjnych.
8. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.
Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia:

1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz w miarę możliwości ułatwienie dostępu do lekarzy specjalistów.
2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej, opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
3. Dbałość o profilaktykę prozdrowotną w przedszkolach i szkołach na terenie gminy.

4. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy, w tym utworzenia poradni „K".
5. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy.
6. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
7. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla młodzieży

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania	czas realizacji
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	placówki służby zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.	działania ciągłe 2026-2031

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

CEL STRATEGICZNY 3.
Wspieranie osób starszych oraz osób niepełnosprawnych.

Cele operacyjne:

1. **Realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.**
2. **Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.
Realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.

1. Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Kontynuowanie usług opiekuńczych oraz zapewnianie kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym.
3. Udzielanie przez GOPS zarówno pomocy finansowej jak i rzeczowej osobom starszym. Realizowanie działań usługowych: usługi opiekuńcze, Opieka wytchnieniowa, Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością, Korpus Wsparcia Seniora.
4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
5. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych, w tym wykluczeniu cyfrowemu.
6. Rozwój zaplecza służącego aktywizacji społecznej osób starszych, m.in.: utworzenie klubu seniora i domu dziennego pobytu.
7. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne.
8. Inicjowanie przedsięwzięć zapewniających integrację osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem.
9. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych.
10. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie:

1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym
2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym.
3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi.
4. Współpraca z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
5. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych.
6. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach.
7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne.

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania	czas realizacji
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.	działania ciągłe 2026-2031

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

CEL STRATEGICZNY 4.
Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy.

Cele operacyjne:

1. **Przeciwdziałanie przestępczości, cyberprzestępczości, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.**
2. **Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Przeciwdziałanie przestępczości:

1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.
2. Prowadzenie akcji informacyjnych wśród mieszkańców, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością.
3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa na drodze.
4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i Internetu.
5. Prowadzenie warsztatów: „Stop hejt", Warsztaty z zakresu mechanizmów uzależnień oraz uświadomienia i zrozumienia technik manipulacji, bezpieczny senior, zagrożenia związane z cyberprzestrzenią, cyberprzestępczością, wirtualne życie – realne problemy.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów:

1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym.
2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły.

3. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym.
4. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat przestępczości i jej negatywnych skutków.
5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania	czas realizacji
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.	działania ciągłe 2026-2031

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

CEL STRATEGICZNY 5.
Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. **Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.**
2. **Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego**.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.
Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.

1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie niezbędnych środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego.
2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej.
3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego.
4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej.
5. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu podniesienie skuteczności i efektywności wsparcia adresowanego do mieszkańców gminy.
6. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy i sektorem pozarządowym oraz Kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.
Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego:

1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy.
2. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

3. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
4. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.
5. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania	czas realizacji
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.	organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.	działania ciągłe 2026-2031

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

3. MIERNIKI REALIZACJI CELÓW, PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane poniżej mierniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	mierniki realizacji celu	prognoza zmian
1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności	- liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną, - liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem, - liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa bezrobocia i bezdomności, - liczba osób bezrobotnych w gminie, - liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia, - liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych, - liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.	- wzrost liczby osób zaktywizowanych, - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji rodzin i osób ubogich, - większe uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem ubóstwa, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy, - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

		beneficjentów pomocy społecznej
2. Wspieranie rodzin, podnoszenie poziomu i jakości życia mieszkańców gminy.	- liczba rodzin objętych pracą socjalną, - liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny, - liczba szkoleń i projektów adresowanych do rodzin, - liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, - liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym, - liczba rodzin objętych wsparciem z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie, - liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego, - liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym, - liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,	- sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - poszerzenie wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie, - polepszenie dostępu do podstawowych usług zdrowotnych, jak również specjalistycznych usług

		medycznych, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia, - zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia
3. Wspieranie osób starszych oraz osób niepełnosprawnych	- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców, - liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością (w oparciu o dane GOPS-u oraz PCPR-u), - liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną, - liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, - liczba przedsięwzięć organizowanych z myślą o aktywnym spędzaniu czasu przez osoby starsze i niepełnosprawne.	- zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, - uwrażliwienie społeczeństwa na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - utworzenie wsparcia w formie” mieszkań chronionych, treningowych, wspieranych”, - pełniejsza integracja ze środowiskiem.

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

4. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy	- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw, w tym z udziałem nieletnich, - liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach oraz liczba osób nimi objętych, - liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.	- zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy, - poprawa bezpieczeństwa na drodze.
5. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego	- liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej, - liczba organizacji pozarządowych w gminie, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, - liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych, - liczba projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych. - liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych, - liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.	- podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - zróżnicowanie form i zwiększenie efektywności współpracy z organizacjami pozarządowymi, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność mieszkańców gminy, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada wymóg ram finansowych strategii. Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu gminy, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet Gminy; budżet państwa; środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zakładane wydatki na realizację zadań strategii są przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 41. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Buczkowice na lata 2026-2031

szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w poszczególnych latach					
2026	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2021**
9.385.300	9.425.900	9.425.900	9.425.900	9.425.900	9.425.900

Poniżej przedstawiono wykres prezentujący skalę wydatków zaplanowanych w ramach finansowych Strategii.

Wykres 20. Szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w poszczególnych latach realizacji strategii

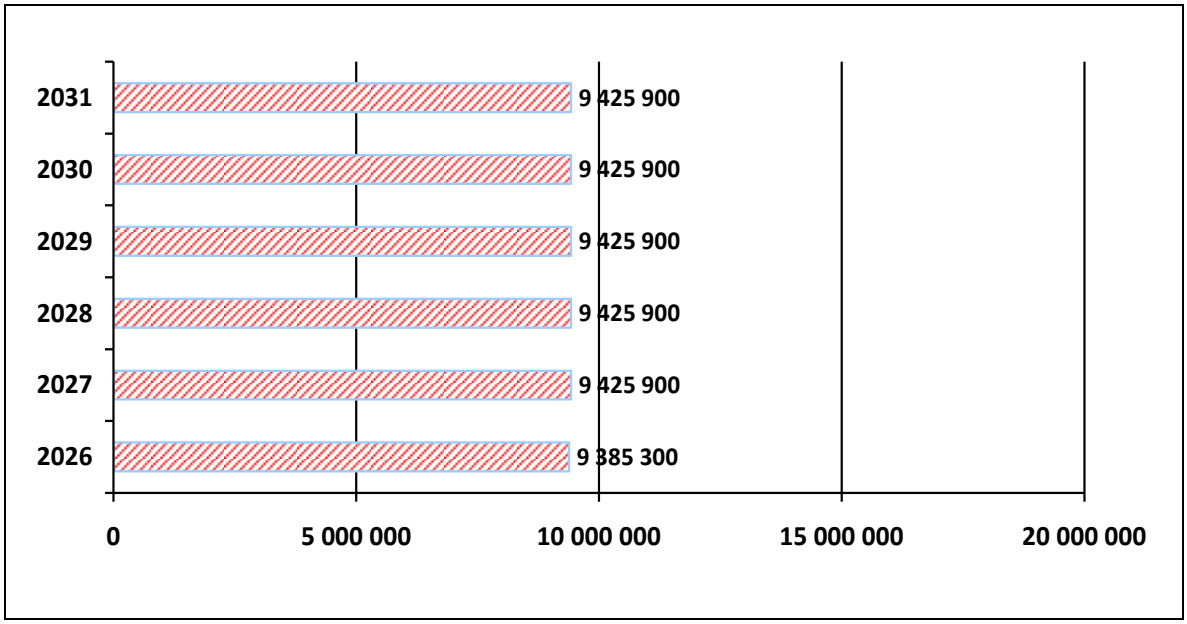

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Buczkowice na lata 2026-2031 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących mających na celu aktualizację obowiązującej strategii. Pierwsza ocena nastąpi do 30 czerwca 2028 r.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane sformułowane w dokumencie mierniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

6. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Buczkowice na lata 2026-2031 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Buczkowice;

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe. Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele władz gminy, instytucji gminnych oraz organizacji pozarządowych z terenu gminy.

- Projekt pn. **„Zapobieganie dysproporcjom w jakości kształcenia poprzez wsparcie ucznia ze specjalnymi potrzebami w Szkole Podstawowej w Godziszce”** współfinansowany z programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027 (Europejski Fundusz Społeczny).

Celem projektu jest zwiększenie szans edukacyjnych wszystkich 225 osób uczących się w Szkole Podstawowej w Godziszce poprzez zapewnienie im odpowiednich warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, tak by w przyszłości umożliwić im dalszy rozwój osobisty oraz możliwość pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Dotyczy to także kompetencji kadry w zakresie diagnozowania i identyfikacji potencjalnych problemów rozwojowych młodzieży na tym etapie edukacji poprzez podniesienie umiejętności i nabycie dodatkowych kwalifikacji przez 32 nauczycieli do dnia 31.01.2026, dzięki wdrożeniu kompleksowych działań dydaktycznych i organizacyjnych wzbogacających zakres i jakość oferty edukacyjnej na rzecz wsparcia uczniów. Realizatorem projektu jest Szkoła Podstawowa w Godziszce, bez udziału partnerstwa.

- Projekt pn. **„Nowe wyzwanie - edukacja przedszkolna szansą na poprawę jakości edukacji w Przedszkolu w Kalnej”** współfinansowany z programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027 (Europejski Fundusz Społeczny).

Celem projektu jest poprawa jakości usług świadczonych w Przedszkolu w Kalnej poprzez podniesienie jakości edukacji przedszkolnej w odniesieniu do metodyki

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

pracy z dziećmi, rozwoju ich kompetencji kluczowych, realizacji zajęć dodatkowych dla 53 uczestników oraz lepszej ich dostępności dla wszystkich dzieci z uwzględnieniem zróżnicowania ich potrzeb edukacyjnych i rozwojowych. Dotyczy to także kompetencji kadry w zakresie diagnozy i identyfikacji potencjalnych problemów rozwojowych na wczesnym etapie, pedagogiki małego dziecka w tym podniesienie umiejętności i nabycie dodatkowych kwalifikacji 4 nauczycieli do dnia 30.09.2026, dzięki wdrożeniu kompleksowych działań dydaktycznych i organizacyjnych wzbogacających zakres i jakość oferty edukacyjnej.

- **Dobry Start przedszkolaka. Wsparcie przedszkola Bajka w Buczkowicach** współfinansowany z programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027 (Europejski Fundusz Społeczny).

Celem projektu jest poprawa jakości usług świadczonych w Przedszkolu "Bajka" w Buczkowicach poprzez podniesienie jakości edukacji przedszkolnej w odniesieniu do metodyki pracy z dziećmi, rozwoju ich kompetencji kluczowych, realizacji zajęć dodatkowych dla 145 uczestników oraz lepszej ich dostępności dla wszystkich dzieci z uwzględnieniem zróżnicowania ich potrzeb edukacyjnych i rozwojowych. Dotyczy to także kompetencji kadry w zakresie diagnozy i identyfikacji potencjalnych problemów rozwojowych na wczesnym etapie, pedagogiki małego dziecka w tym podniesienie umiejętności i nabycie dodatkowych kwalifikacji 15 nauczycieli oraz wsparciu 186 rodziców do dnia 30.09.2026, dzięki wdrożeniu kompleksowych działań dydaktycznych i organizacyjnych wzbogacających zakres i jakość oferty edukacyjnej.

UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Buczkowice na lata 2026-2031 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących na terenie gminy, jak i tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Należy konsekwentnie dążyć do rozwoju i zwiększania dostępności usług środowiskowych, zwłaszcza usług opiekuńczych dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, przy równoczesnym podnoszeniu ich jakości i dostosowywaniu do rosnących potrzeb mieszkańców. Kluczowe znaczenie ma wzmocnienie systemu wsparcia opiekunów, w tym rozwój opieki wytchnieniowej oraz rozszerzenie usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością. Ważnym kierunkiem działań jest intensyfikacja profilaktyki i edukacji rodzin, umożliwiających wczesne rozpoznawanie trudności i ograniczanie ich eskalacji. Niezbędne jest również dalsze wzmacnianie pracy z rodzinami zagrożonymi dysfunkcjami, zwłaszcza poprzez rozwój inicjatyw podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze oraz ograniczających konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. Istotnym elementem systemu wsparcia pozostaje rozwój inicjatyw środowiskowych, w tym wolontariatu, który przeciwdziała izolacji społecznej i uzupełnia działania instytucjonalne na rzecz osób wymagających pomocy.

Równocześnie konieczne jest kontynuowanie profesjonalizacji kadr pomocy społecznej, obejmującej podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz rozwój zaplecza organizacyjnego i lokalowego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

Skuteczność wyznaczonych działań w strategii będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy

Diagram 1. Obszary analizy SWOT 65

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców” .. 4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn” 5
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2023-2024 19
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2022-2024 19
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2022-2024 19
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2024 r. 20
Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne 21
Tabela 8. Indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2022-2024 21
Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2022-2024 22
Tabela 10. Liczba i wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych 23
Tabela 11. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2024/2025 23
Tabela 12. Placówki kultury w gminie w 2024 r. 24
Tabela 13. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2024 r. 27
Tabela 14. Baza noclegowa w 2024 r. 29
Tabela 15. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2024 r. 31
Tabela 16. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2022-2024 32
Tabela 17. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2022-2024 którzy otrzymali pomoc na podstawie decyzji administracyjnej. 33
Tabela 18. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2024 r., ... 33
Tabela 19. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2022-2024 ... 34
Tabela 20. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2022-2024 35
Tabela 21. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2022-2024 36

Id: 43FC388D-54CA-4705-94D9-3D887A32DCBA. Projekt

Tabela 22. Karty Dużej Rodziny wydane w latach 2022-2024.....36
Tabela 23 Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2022-2024.....37
Tabela 24. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2022-2024.....38
Tabela 25. Wykaz organizacji pozarządowych współpracujących z samorządem 39
Tabela 26. Parafie rzymskokatolickie i kościoły na terenie gminy 40
Tabela 27. Stan bezrobocia w gminie w latach 2022-2024 43
Tabela 28. Bezrobotni w gminie na koniec 2024r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia.....43
Tabela 29. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy OPS-u z powodu bezdomności w latach 2022-2024 46
Tabela 30. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2022-2024 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie 46
Tabela 31. Działalność GKRPA w latach 2022-2024 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie 47
Tabela 32. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2022-2024 51
Tabela 33. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2022-2024.....52
Tabela 34. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2022-2024.....52
Tabela 35. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2024/2025.....57
Tabela 36. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2024/2025 58
Tabela 37. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2022-2024 61
Tabela 38. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2022-2024 62
Tabela 39. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024.....64
Tabela 40. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane w latach 2022-2024.....64
Tabela 41. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Buczkowice na lata 2026-2031 96

Wykresy

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie? 25
Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?.....25
Wykres 3. Czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?.....26
Wykres 4. Czy oferta opieki przedszkolnej w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?.....26
Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców?.....27
Wykres 6. Jaka jest wg Pani/Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji? 29
Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?.....30
Wykres 8. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?.....41
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu? 42
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?.....45
Wykres 11. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom? 48
Wykres 12. Czy zna Pani/Pan przypadki stosowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał? 49
Wykres 13. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?.....50
Wykres 14. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?.....53
Wykres 15. Czy spotkała się Pani/spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszał/słyszała? Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć? 53
Wykres 16. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?.....54
Wykres 17. Czy uważa Pani/Pan, że powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?.....55

Wykres 18. W jakich obszarach powinno się podejmować działania w gminie działania na rzecz równości szans kobiet? 55
Wykres 19. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych? 62
Wykres 20. Szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w poszczególnych latach realizacji strategii 96

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art.17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, który mówi, że do zadań własnych gminy, o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Buczkowice na lata 2026 -2031 jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany, rozwiązania bądź zminimalizowania problemów społecznych czy niekorzystnych zjawisk społecznych występujących na terenie Gminy.

Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Kierownik GOPS, Katarzyna Konior